

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет економічних наук
Кафедра фінансів

Кваліфікаційна робота
освітній ступінь – бакалавр
на тему:
**«МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ
СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ»**

Спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

Массіон Григорій Євгенійович

Керівник: Шпортюк В.Г.
доцент кафедри фінансів, кандидат фіз-мат. наук

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою « _____ »

Секретар ЕК _____
« _____ » _____ 2024 р.

Київ – 2024

ЗМІСТ	С
ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	7
1.1 Зміст та значення фінансової стійкості та підходи до її визначення у контексті страхових компаній	7
1.2 Способи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії	12
1.3 Регулювання державою та напрями забезпечення фінансової стійкості страхових організацій	20
Висновки до розділу 1.	29
РОЗДІЛ II. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПРАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА»	30
2.1 Фінансово-господарська характеристика страхової компанії	30
2.2 Оцінка фінансового стану ПрАТ СК «ПЗУ Україна»	35
2.3 Аналіз фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ Україна»	41
2.3.1 Функція бажаності Харрінгтона	49
2.3.2 Використання регресійних моделей	52
Висновки до розділу 2.	57
РОЗДІЛ III. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	58
3.1 Вдосконалення методів оцінки результатів діяльності та фінансового стану страхових компаній в Україні	58
3.2 Побудова системи моніторингу фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА»	62
3.3 Розробка заходів щодо зміцнення фінансової стійкості і фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА»	65
Висновки до розділу 3.	71

ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Актуальність дослідження фінансової стійкості страхових компаній в Україні обумовлена тим, що в сучасних умовах страхування стало одним із найважливіших складових вітчизняної фінансової системи. Воно є важливим засобом захисту майнових інтересів громадян у випадку виникнення ризиків різноманітного характеру. Страховий ринок накопичує значні фінансові ресурси, які можуть бути використані не лише для захисту майна суб'єктів економіки, а й як важливе джерело інвестиційного розвитку. Варто зауважити, що попри це розвиток страхового ринку в Україні характеризується помірним зростанням, а також недостатньою збалансованістю взаємодії між його учасниками та регулюючими органами державної влади. Це значно ускладнює виконання соціально-економічних функцій страхування.

На місцевому страховому ринку також залишається чільною проблема недостатньої розвиненості страхової культури серед населення, а також відсутність довіри до страховиків, разом із недостатньою здатністю потенційних страхувальників до оплати страхових внесків. Соціально-економічний прогрес України відбувається в умовах зростання глобалізації та процесів євроінтеграції. У той же час, вітчизняні страхові компанії оперативно працюють в умовах збільшення ризиків та загроз зовнішнього середовища. В таких умовах особливу увагу варто надати питанням зміцнення фінансової стабільності страхових компаній та обґрунтуванню напрямків удосконалення їх інституційно-правового базису відповідно до вимог директив ЄС.

Фінансова стійкість страховиків є предметом численних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Особливості фінансової стійкості українських страхових компаній були вивчені багатьма вченими з України, серед яких можна відзначити Бойко А.О. [7], Добош Н.М. [20], Коробов М.Я. [31], Олійник В.М. [38], Шолойко А.С. [61]. Фактори впливу та методи

забезпечення фінансової стійкості були висвітлені у роботах Іванюк С.І., Маруженко Д.С. [29], Ткаченко Н.В. [56].

Незважаючи на широкий спектр наукових підходів до розуміння поняття фінансової стійкості, теоретичних і практичних аспектів її забезпечення, питання створення сприятливого правового середовища для формування цього інституту та його вдосконалення в страхових компаніях залишається відкритим і потребує подальшого дослідження.

З огляду на це **мета дослідження**: визначення основних методів забезпечення фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ Україна» та розробка рекомендацій щодо їх удосконалення.

Мета передбачає виконання певних **завдань**:

1. Розглянути теоретичні основи фінансової стійкості страхової компанії;
2. Надати фінансово-господарську характеристику страхової компанії;
3. Здійснити оцінку фінансового стану ПрАТ СК «ПЗУ Україна»;
4. Проаналізувати фінансову стійкість ПрАТ СК «ПЗУ Україна»;
5. Окреслити напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії.

Об'єкт дослідження: процес забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

Предмет дослідження: методи забезпечення фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ Україна».

Методи дослідження: *Теоретичні методи* - аналіз та синтез наукової літератури для вивчення теоретичних засад фінансової стійкості страхових компаній; *Емпіричні методи* - спостереження, порівняння показників фінансової звітності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за низку періодів для виявлення відповідної динаміки; *Економіко-статистичні методи* - розрахунок фінансових коефіцієнтів, трендовий аналіз для оцінки фінансового стану компанії, методика оцінки фінансової надійності, тести раннього

попередження, функція бажаності Харрингтона; *Економіко-математичне моделювання* - побудова економетричних моделей залежності фінансової стійкості від різних чинників.

Теоретичне значення полягає в поглибленні наукових знань стосовно чинників та резервів забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в сучасних умовах функціонування страхового ринку України.

Практичне значення. Практичне значення полягає в розробці конкретних рекомендацій щодо підвищення рівня фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ Україна» з використанням сучасного інструментарію фінансового менеджменту.

Структура роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, 8 додатків, списку використаних джерел, що включає 63 найменувань, містить 18 таблиць, 11 рисунків. Основний зміст роботи викладено на 89 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ І.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1 Зміст та значення фінансової стійкості та підходи до її визначення у контексті страхових компаній

У сучасних умовах функціонування страхових компаній є фінансова стійкість виявляється ключовим аспектом їхньої діяльності, що спонукає фахівців до активного обговорення цього поняття.

- Фінансова стійкість є універсальним явищем у фінансовому аналізі будь-якого суб'єкта в ринковій економіці. Перед тим, як розглядати її значення для страхових компаній, проаналізуємо загальні теоретичні та методологічні основи фінансової стійкості. Варто зауважити, що в науково-практичній площині різняться підходи до тлумачення цього поняття. У таблиці 1.1 можна ознайомитись з відмінними спробами науковців визначити термін «фінансова стійкість» суб'єктів господарювання.

Таблиця 1.1 Поняття «фінансова стійкість підприємства» у працях вчених

№	Автор	Поняття
1	Л. А. Лахтіонова [34]	Фінансова стійкість визначається як здатність підприємства вільно маневрувати грошовими ресурсами для забезпечення безперервного процесу виробництва та торгівлі, а також для покриття витрат на розширення та оновлення.
2	О. С. Стоянова [54]	Фінансова стійкість включає в себе чотири ключові характеристики, які сприяють успішному функціонуванню підприємства: платоспроможність, ліквідність балансу, кредитоспроможність та високу рентабельність.
3	М. Я. Коробов [31]	Якщо показники діяльності підприємства відрізняються критеріями позитивної оцінки фінансового стану, це відомо про наявність фінансової стійкості у підприємства. Фінансова стійкість формується за умови досягнення задовільної рентної діяльності. У випадку, коли підприємство перебуває у збитковому стані або має низьку рентабельність, а також коли розмір доходу зменшується, не можна говорити про задовільний фінансовий стан та наявність фінансової стійкості.

Джерело: складено автором на основі даних [34, 54, 31].

Особливості фінансової стійкості страхових компаній як суб'єктів господарювання, застосовують виключно до фінансового ринку. Страхові послуги, що є основним напрямком господарської діяльності страхових компаній на макрорівні, сприяють поглинанню ризиків та стабілізації економічних відносин через обмін на страхові премії, які становлять дохід компанії. Зміцнення фінансової стійкості страховика безпосередньо впливає на формування перспективної стабільності економічного розвитку країни. Важливо відзначити, що поняття фінансової стійкості страхувальника також не має чіткого нормативного визначення.

Таблиця 1.2 Визначення понять «фінансова стійкість», «фінансова безпека» та «фінансова надійність» страхових компаній у працях вчених

№	Автор	Визначення
Фінансова стійкість		
1	А.О. Бойко [7]	Сукупність заходів фінансового, інвестиційного та організаційного спрямована на постійне збалансування між витратами та зобов'язаннями страхової компанії та наявними фінансовими ресурсами для їх покриття або виконання. Це сприяє досягненню ефективного розвитку страхової компанії, незалежно від змін зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на функціонування економіки.
2	Н. В. Ткаченко [56]	Стан грошових потоків страхової компанії, що дозволяє їй вчасно та повністю виконувати зобов'язання перед усіма учасниками, забезпечуючи відновлення фінансових показників навіть у негативних умовах ринку, а також адаптуватися до постійно змінюваних економічних умов та забезпечити цілеспрямований і динамічний розвиток.
Фінансова безпека		
3	В.Д. Базилевич [3]	Можливість виконання взятих зобов'язань за умов негативних факторів і змін в економічних умовах.
4	Журавка О. С. Та ін.[51]	Комплекс заходів, спрямованих на постійне забезпечення балансу між витратами та зобов'язаннями страховика та наявними фінансовими ресурсами, які необхідні для їх покриття або виконання. Ці заходи сприяють досягненню ефективного розвитку незалежної страхової компанії від змін зовнішніх та внутрішніх факторів економічного середовища.
Фінансова надійність		
5	М.М. Александрова[1]	Стабільна надлишковість доходів над витратами у межах рахунків страхового фонду, що гарантується фінансовою стійкістю страховика.
6	А.А. Кудрявцев[33]	Забезпечення оптимальної структури доходності та ліквідності інвестицій, що зменшує технічний ризик у сфері страхування.

Джерело: складено на основі даних [1, 3, 7, 33, 51, 56].

У науковій літературі продовжуються спроби систематизувати поняття «фінансова стійкість», «фінансова надійність» і «фінансова безпека» страхових компаній. У таблиці 1.2 наведено приклади визначень цих категорій різними авторами. Аналізуючи ці визначення, можна відзначити певні спільні риси. Наприклад, за В. Базилевичем [3], О. Вовчак [15], колективом авторів під керівництвом С. Осадця, Н. В. Ткаченко [30], фінансова стійкість, надійність та безпека страхових компаній розглядаються як їх здатність виконувати взяті на себе зобов'язання перед страхувальниками. Деякі дослідники, наприклад Р. Пруц, А. Палкін, М. Александрова [1], визначають фінансову стійкість і надійність через фінансову платоспроможність страхових компаній.

За В. Олійником [38], А. Бойком [7], О. Журавкою [51], Л. Войтовичем та Л. Шірінян [60], вказані поняття можна розглядати як стан ресурсів або комплекс дій, за яких компанія може протистояти негативному впливу зовнішніх та внутрішніх факторів та при цьому залишатися платоспроможною, а в потрібний момент відновлювати фінансові показники до належного рівня. Аналіз визначень фінансової стійкості, безпеки та надійності проведений 13 дослідниками свідчить про їх взаємозамінність, що може призводити до неточностей у розумінні результатів роботи фінансової інституції. Доцільним є дотримання підходу до використання термінів «фінансова стійкість», «фінансова надійність» та «фінансова безпека» як взаємозамінних.

Наприклад, в англійській фаховій літературі використовується єдиний термін «financial strength of insurance companies», що означає фінансову стійкість, надійність (безпеку) страхової компанії.

С. І. Іванюк та Д. С. Маруженко [29], узагальнюючи визначення фінансової стійкості страхової компанії, вказують, що це стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, при якому компанія є платоспроможною та може вчасно та повністю виконати свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками в умовах негативного впливу зовнішніх факторів, що виникають внаслідок зміни параметрів навколишнього середовища, або внутрішніх факторів, які виникають внаслідок ризиків страховика.

У практичному втіленні визначення фінансової стійкості страхових компаній зводиться до аналізу звітності на предмет достатності власного капіталу страхової компанії, її платоспроможності та ліквідності балансу, іншими словами, до оцінки фінансового стану страховика. Більшість характеристик фінансового стану, що використовуються в науковій літературі, можуть розглядатися як окремі аспекти (показники) фінансової стійкості. Зазначений підхід до визначення фінансової стійкості страхової компанії через показники фінансового стану найбільш обґрунтовано за О. Землячовим, що характеризує її такими ознаками:

1) високою платоспроможністю, тобто здатністю вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями;

2) високою ліквідністю балансу, тобто достатнім рівнем покриття залучених пасивів активами;

3) високою рентабельністю, тобто такою прибутковістю, яка забезпечує належний розвиток підприємства.

Серед факторів, які впливають на фінансову надійність, автори виділяють такі: обсяг власних коштів, збалансований страховий портфель, страхові тарифні ставки, обсяг страхових резервів, що відповідають зобов'язанням, адекватне розміщення страхових резервів та перестраховування. У контексті дослідження фінансової стійкості страхової компанії необхідно також враховувати її характерні особливості як юридичної особи, що здійснює господарську діяльність, та як суб'єкта фінансового ринку.

Фінансова стійкість страхової компанії як юридичної особи полягає у відповідному співвідношенні власного і позикового капіталу в структурі фінансових ресурсів, що забезпечує необхідний рівень платоспроможності і ліквідності. Фінансова стійкість страхової компанії як суб'єкта фінансового ринку полягає у створенні такої структури фінансових ресурсів, яка забезпечить відповідність нормативного та фактичного рівнів запасів платоспроможності, необхідних резервів, статутного капіталу та відповідність

іншим вимогам законодавства, що стосуються цього виду фінансової діяльності.

На цьому етапі фінансова стійкість ототожнюється з платоспроможністю, що основний акцент робить на здатності страховика виконувати свої страхові зобов'язання. Іншими словами, фінансова стійкість у цьому контексті означає стійкий фінансовий стан страхової компанії. При відсутності юридичного визначення поняття фінансової стійкості виконання зобов'язань страховика щодо страхових виплат повинно забезпечуватися за допомогою трьох умов платоспроможності [29]:

1. Наявністю сплаченого статутного фонду і гарантійного фонду страховика;
2. Створенням достатнього обсягу страхових резервів для майбутніх страхових виплат і відшкодувань;
3. Перевищенням фактичного рівня платоспроможності над розрахунковим нормативним рівнем платоспроможності.

Якщо розглядати визначення фінансової стійкості страхових компаній у контексті їх фінансового стану, то це можна розглядати як миттєвий показник платоспроможності та один з індикаторів досягнення фінансової стійкості на конкретну дату. З іншого боку, фінансова стійкість і платоспроможність є різними та незалежними поняттями в умовах змінного ринкового середовища. Поняття фінансової стійкості страховика враховує перспективи виконання не лише поточних страхових зобов'язань, а й тих, що виникають з урахуванням можливих змін у кон'юктурі страхового та фінансового ринків.

Отже, основним аспектом такого розуміння фінансової стійкості є здатність страхової компанії мобілізувати фінансові ресурси для виконання своїх функцій на страховому ринку. Фінансова стійкість є однією з найважливіших характеристик фінансового стану страхової компанії з довгострокової перспективи. Поняття фінансової стійкості та стійкого фінансового стану страховика взаємодоповнюються. Кількісну характеристику фінансових можливостей страховика визначають показники

його фінансового стану на основі факторів впливу. Зміна внутрішніх або зовнішніх факторів визначає динаміку фінансового стану. Чим більше факторів, стосовно яких страхова компанія є фінансово стійкою, тим вищий ступінь її фінансової стійкості загалом. Фінансова стійкість як головна умова життєдіяльності та основа стабільності фінансового стану страхової компанії характеризує ступінь її фінансової незалежності. Фінансова стійкість відображає здатність страховика відповідати за страховими зобов'язаннями та нарощувати фінансовий потенціал.

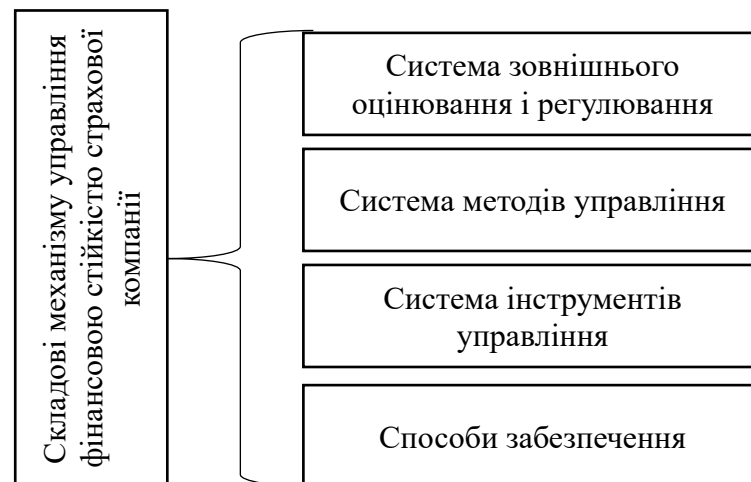
Недостатня фінансова стійкість може призвести до двох проблем: з одного боку, до неплатоспроможності страховика, а з іншого — до відсутності гарантій надійного страхового захисту для застрахованих осіб. Зайва фінансова стійкість виявляється у наявності тимчасово вільних коштів власного капіталу і страхових резервів, які не використовуються страховиком, що може зменшити його потенційні прибутки. Оскільки ці аспекти важливі для забезпечення фінансової стійкості страховиків, удосконалення методичних підходів до її забезпечення та науково обґрунтованого підходу до оцінки та управління ним стає ключовим завданням і запорукою стабільного розвитку страхових компаній.

Отже, різноманітні аспекти трактування фінансової стійкості страхових компаній визначають якісні та кількісні характеристики можливостей страхової компанії як системи трансформації фінансових ресурсів з максимальною ефективністю й мінімальним ризиком для забезпечення надійного страхового захисту учасникам ринку в умовах зовнішніх і внутрішніх факторів.

1.2 Способи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії

Механізм загального управління організацією як сукупність елементів, що впливають на процес прийняття та реалізації управлінських рішень, також включає й інструменти забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

Система зовнішнього оцінювання та регулювання фінансової стійкості страхових організацій включає ринковий механізм регулювання діяльності страхової організації, який функціонує як середовище для її діяльності, та державне нормативно-правове регулювання, що охоплює нормативні акти, які безпосередньо впливають на елементи фінансової стійкості, а також на загальну діяльність страхової організації. До цієї системи також належить система зовнішньої оцінки фінансової стійкості страхових організацій та їх ранжування, яка проводиться рейтинговими агентствами, державними органами, кредитними установами, зовнішніми аудиторами, різними суб'єктами фондового ринку тощо.

Рисунок. 1.1 – Механізм управління фінансовою стійкістю страхової компанії

Джерело: складено автором на основі даних [7 – 8]

Методи управління фінансовою стійкістю страхової організації поділяються на загальні та специфічні. До загальних методів належать економіко-статистичні, економіко-математичні та експертні методи, які використовуються при виборі варіантів інвестування, процесі андеррайтингу тощо, а також методи дисконтування та нарощення вартості, що застосовуються в накопичувальному страхуванні, і методи диверсифікації, які

використовуються при здійсненні інвестиційної діяльності та формуванні страхового портфеля.

До специфічних методів належать методи моделювання зміни фінансової стійкості, комунікації та перестраховування, а також превентивні методи, які включають ухилення від ризиків та запобігання збиткам, а також методи інвестування, розрахунку тарифів та визначення величини страхових резервів.

З-поміж інструментів управління фінансовою стійкістю страхової організації варто виділити загальні, такі як платіжні, кредитні, депозитні інструменти, інструменти інвестування, а також специфічні, такі як договір страхування, страховий поліс, договір перестраховування, внутрішня фінансова звітність, бордеро премій у перестраховуванні і інші. Фінансова стійкість страхової компанії в межах механізму управління нею досягається кількома способами. У дослідженнях часто виділяють способи забезпечення фінансової стійкості страховика, які можна розділити на два блоки залежно від їхньої належності до пасивних чи активних операцій.

Перший блок пасивних засобів для забезпечення фінансової стійкості страхових компаній включає наступне [13]:

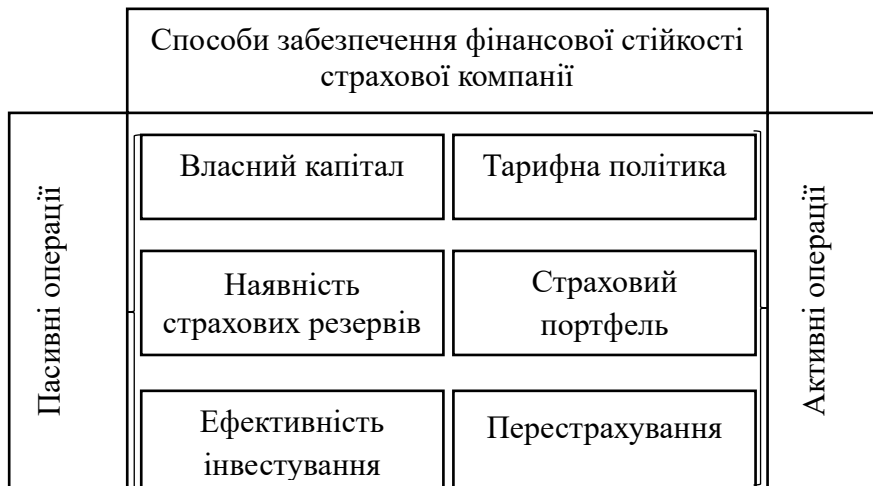
1. Достатність власного капіталу, зокрема статутний капітал, спеціальні тарезервні фонди, нерозподілений прибуток та вільні резерви.
2. Наявність страхових резервів у відповідних розмірах до суми страхових зобов'язань.
3. Ефективність інвестиційної діяльності, яка оцінюється за розміщенням страхових резервів у різні об'єкти та в різних банках.

Другий блок засобів включає засоби, які використовуються під час активних операцій страхувальника [13]:

1. Правильність розрахунку страхових тарифів.
2. Збалансованість страхового портфелю, яка визначається наявністю договорів страхування з різними розмірами відповідальності за різними ризиками.

3. Перестраховальні операції, які включають передачу надмірної відповідальності та вторинний перерозподіл ризиків.

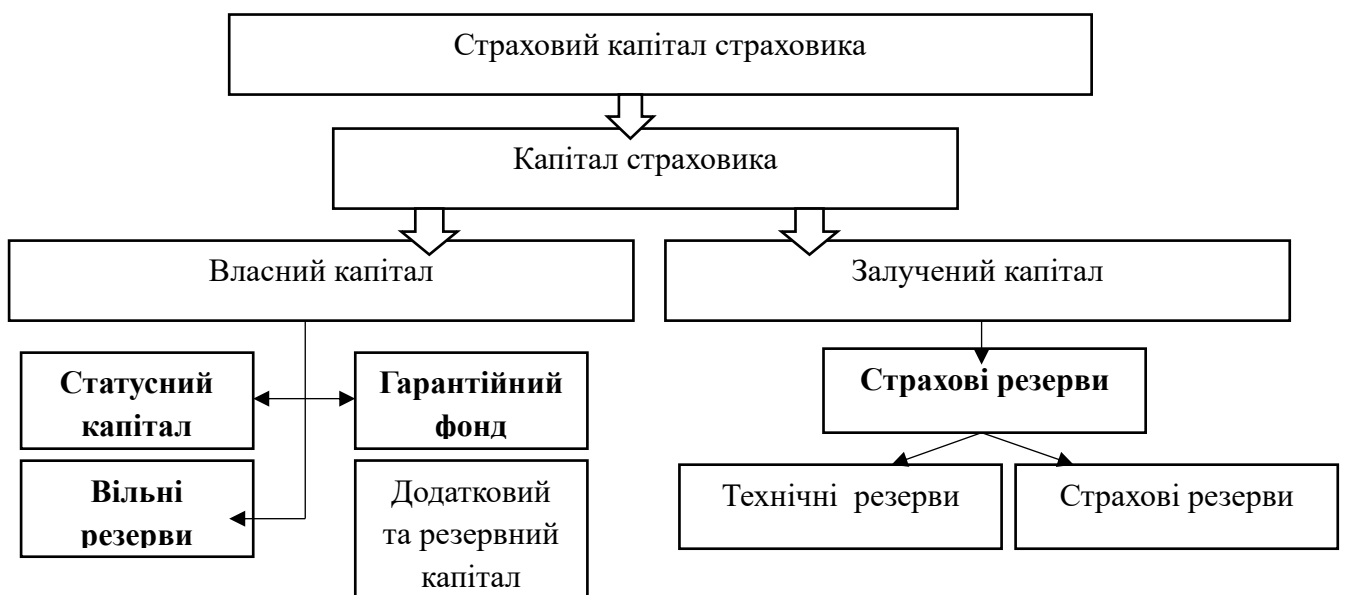
Кожен з цих методів забезпечення фінансової стійкості страховика має свої характеристики та важливість для забезпечення стабільності й успішної діяльності страхової компанії.

Рисунок. 1.2 – Способи забезпечення фінансової стійкості страховика

Джерело: складено автором на основі даних [56]

Джерелами формування страхового капіталу можуть бути власні та залучені кошти (рис. 1.3).

Нерозподілен ий прибуток

Рисунок. 1.3 – Структура та джерела формування страхового капіталу страховика

Джерело: складено автором на основі даних [47]

Власний капітал страхової компанії формується з різних джерел, включаючи статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток, резервний та інший капітал. Статутний капітал та гарантійний фонд складаються виключно з власних ресурсів. Найважливішим елементом власного капіталу є статутний капітал, який має відповідати встановленим законодавчим вимогам. Відповідно до частини 2 статті 38 Закону України «Про страхування» [26] розмір прийнятного регулятивного капіталу для виконання вимог до капіталу платоспроможності повинен перевищувати розмір капіталу платоспроможності. Однак дослідження свідчать про те, що максимальний прибуток досягається при оптимальному розмірі статутного капіталу, а не при його максимальному значенні, що розраховується за допомогою моделі економетричного аналізу на основі фінансових показників діяльності компаній за останні 5 років [5].

Статутний капітал страхової компанії має бути сплачений грошима, щоб забезпечити його високу ліквідність, зокрема для виплати зобов'язань перед страхувальниками у випадку, якщо страхова компанія не має достатньо сформованих страхових резервів. Засоби для формування статутного капіталу не можуть включати нематеріальні активи, а також кредитні кошти й кошти, що були залучені під заставу, або раніше сформовані страхові резерви. Також є обмеження щодо розміщення статутного капіталу в державних цінних паперах та в інших страхових компаніях.

Страхові резерви є важливим елементом фінансової стійкості та платоспроможності страхових компаній, оскільки вони мають бути достатніми

для виконання їхніх зобов'язань перед клієнтами. Ці резерви є тимчасовими вільними спеціальними оборотними страховими ресурсами, які формують базу майбутніх виплат за страховими зобов'язаннями перед страхувальниками. Розмір резервів постійно зростає разом із збільшенням кількості активних договорів. Важливо, щоб величина резервів завжди перевищувала потенційні виплати.

Залучення страхової компанії до інвестиційної діяльності є ще одним способом забезпечення її фінансової стійкості. Шляхом нагромадження фінансових ресурсів від страхової діяльності компанії виконують на фінансовому ринку роль потужних інвестиційних інститутів нарівні з банківськими установами, які є найбільшими джерелами інвестиційного капіталу. Інверсія страхового циклу створює об'єктивну основу для цього, коли страхові внески переважають виплати зобов'язань страховика, що призводить до залишку вільних коштів. Резервний страховий капітал є джерелом інвестування з метою забезпечення фінансової стійкості компанії. Прибуткова інвестиційна діяльність створює додаткові переваги, забезпечуючи можливість покриття негативного фінансового результату страхових операцій і передачу частини прибутку страхувальникам відповідно до умов договору.

Для виплати страхових відшкодувань формуються спеціальні резерви, що стають додатковим джерелом збільшення власного капіталу. У надзвичайних обставинах ці резерви можуть бути використані для покриття страхових зобов'язань, утворюючи своєрідний фонд самострахування з доходів від інвестиційної діяльності компанії.

Ще одним способом забезпечення фінансової стійкості страховика є структура тарифної ставки. Правильне розподілення збитків досягається завдяки належно побудованому страховому тарифу, який забезпечує необхідний баланс між доходами та витратами страховика. Цей баланс гарантує фінансову стійкість страхової компанії. Структура тарифної ставки безпосередньо відображає усі важливі резерви та фонди, необхідні для проведення різноманітних страхових операцій. Звідси страховий тариф

виступає як міні-модель страхового фонду, що гарантує здійснення страхування без збитків.

Принципи тарифної політики страхової компанії мають базуватися на наступних принципах [11]:

1. Принцип еквівалентності страхових відносин: страхові ставки повинні максимально відповідати ймовірності заподіяної шкоди, забезпечуючи взаємну вигоду для обох сторін.

2. Принцип доступності: страхові тарифи повинні бути доступними для широкого кола страхувальників, оскільки надмірно високі ставки можуть перешкоджати розвитку страхового ринку.

3. Принцип стабільності: розміри страхових тарифів повинні залишатися стабільними протягом тривалого періоду, що підсилює впевненість у надійності страхової діяльності.

4. Принцип розширення обсягу страхової відповідальності: страховик має пріоритетно розширювати обсяг страхової відповідальності, що відповідає потребам страхувальників.

5. Принцип самоокупності та рентабельності: тарифи повинні бути налаштовані таким чином, щоб забезпечити покриття витрат страховика за рахунок страхових платежів і навіть забезпечити деяке перевищення доходів над витратами.

Установлення оптимального страхового тарифу, що є ключовим засобом підтримання фінансової стійкості страховика, вимагає використання теорії ймовірності та теорії великих чисел, високого рівня професіоналізму та значного обсягу інформації. У цьому контексті «теорія ймовірності та теорія великих чисел» стосуються методів і підходів, які використовуються для встановлення оптимального страхового тарифу.

Теорія ймовірності дозволяє оцінити ймовірність настання страхових випадків на основі статистичних даних про частоту їх виникнення в минулому.

Теорія великих чисел стверджує, що при великій кількості однорідних випробувань (страхових випадків) їх відносна частота (ризик) буде близькою

до теоретичної ймовірності. Це дозволяє страховим компаніям більш точно прогнозувати майбутні виплати на основі великої статистики минулих років.

Тобто для встановлення обґрунтованих страхових тарифів, що забезпечать фінансову стійкість страховика, потрібно володіти методами теорії ймовірності та теорії великих чисел для аналізу ризиків та розрахунку адекватних ставок страхових премій.

Такий тариф повинен відображати вартість страхової послуги, забезпечуючи відшкодування витрат у разі настання страхового випадку, та передбачити певний рівень прибутковості, враховуючи еквівалентність страхових інтересів страховика та страхувальника.

Ще одним способом забезпечення фінансової стійкості страховика є якість його страхового портфеля, включаючи його розмір, стійкість та структуру. Оцінка цього засобу вимагає ретельного аналізу напрямків діяльності компанії, зокрема співвідношення між старим та новим портфелем договорів, обсягом та структурою страхових сум, формами проведення страхування, а також різними типами страхувальників.

Важливим фактором для фінансової стійкості є також вирівнювання розмірів страхових сум на різні об'єкти страхування шляхом перестраховання. Це допомагає зменшити ризик і забезпечити стабільність компанії в разі великих збитків.

Управління фінансовою стійкістю страхової компанії включає чотири основні блоки, які поєднують загальні особливості фінансових організацій та специфічні риси діяльності страховиків. Способи забезпечення фінансової стійкості можна умовно розділити на активні (тарифні ставки, страховий портфель та перестраховання) та пасивні (власний капітал, резерви та інвестиції) операції компанії.

Отже, способи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії включають в себе різноманітні стратегії та підходи, котрі спрямовані на зменшення фінансових ризиків і забезпечення стабільності її діяльності. Ці методи включають в себе встановлення оптимальних тарифних ставок,

формування стійкого страхового портфеля, залучення перестраховання та підтримку власного капіталу. Використання цих стратегій дозволяє страховим компаніям ефективно керувати фінансовими ризиками, збільшувати їхню стійкість до негативних змін у галузі та забезпечувати високий рівень відповідності між страховими послугами та страховими ризиками, що виникають.

1.3 Регулювання державою та напрями забезпечення фінансової стійкості страхових організацій

Ринок страхування як невід'ємна складова фінансової сфери є предметом державного нагляду та регулювання. Ця регулятивна дія спрямована на забезпечення формування та ефективного розвитку ринку страхових послуг, створення в Україні сприятливих умов для страхових компаній різних організаційно-правових форм, запобігання втручанню на ринок страхових схем, які можуть стати причиною шкоди для галузі страхування та інтересів страхувальників, а також дотримання вимог законодавства України у сфері страхування. Важливість державного регулювання страхової діяльності обумовлена необхідністю захисту страхувальників та економічною стратегією, яку приймає держава.

Основною метою державного регулювання у сфері страхування є забезпечення формування страховиками достатніх ресурсів, які дозволять їм виконати свої зобов'язання перед страхувальниками в будь-яких умовах, забезпечуючи тим самим фінансову стійкість кожного окремого страхового оператора.

Державне керівництво розвитком страхової сфери включає в себе кілька напрямків: безпосередню участь у формуванні системи страхового захисту майнових інтересів, прийняття законодавства та нормативно-правових актів, а також здійснення спеціального нагляду, що спрямований на захист інтересів страхувальників та загальнодержавних потреб. Цілісний механізм державного

регулювання страхової діяльності охоплює як прямі, так і непрямі методи впливу держави на функціонування страхового ринку. До непрямих методів належать застосування спеціальної податкової політики, а також регулювання тарифів, цін, кредитів, грошового обігу та інвестицій з боку держави.

Пряме втручання держави в механізм функціонування страхового бізнесу здійснюється за допомогою законодавчої бази та нагляду за страховою діяльністю. У більшості країн світу страхова сфера підлягає державному регулюванню. Україна не є винятком і питання державного регулювання розвитку страхування розглядається через прийняття базових законів та нормативно-правових актів, що утворюють страхове законодавство, а також з огляду на здійснення спеціального нагляду за страховою діяльністю відповідно до інтересів громадян та загальнодержавних економічних потреб. Правове регулювання страхової діяльності може бути проведене як державними органами (державно-правове регулювання), так і окремими інститутами (інституційно-правове регулювання).

Важливо розглянути сутність цих понять та основні законодавчі акти, які регулюють страхову діяльність в Україні.

Основна мета державного регулювання страхової діяльності в Україні полягає у створенні умов для формування і розвитку цивілізованого страхового ринку, що призначений для найбільш повного захисту інтересів страхувальників. Це регулювання спрямоване на зміцнення позицій фінансово стабільних компаній на ринку та запобігання негативному впливу спекулятивних або фіктивних учасників на страхову справу та споживачів послуг [2, 4, 5].

У цьому контексті державне регулювання виконує функції розроблення правової бази і нагляду за страховою діяльністю. Воно орієнтується на створення надійного законодавчого середовища, яке визначає правила гри для страховиків та їх клієнтів. Це включає в себе прийняття базових законів та нормативно-правових актів, що регулюють страхову справу в Україні, а також проведення нагляду за їх виконанням.

Держава також використовує непрямі методи впливу на страховий ринок, такі як інвестиційна, грошово-кредитна та фіскальна політика. Ці методи спрямовані на стимулювання розвитку страхового бізнесу, забезпечення його стійкості та відповідності вимогам економічної політики держави.

Узгоджена та ефективна державна політика в галузі страхування є ключовим фактором успішного розвитку страхового ринку України в умовах ринкових відносин.

Наявність ресурсної бази та економічного потенціалу не є достатніми для досягнення національних економічних цілей. Важливо використовувати цей потенціал з використанням ринкових механізмів, що є пріоритетом для кожної країни. Для України важливо також здійснювати державну політику відповідно до загальноприйнятих форм і методів, враховуючи поступову інтеграцію країни до міжнародних світових структур.

Правове регулювання страхової діяльності в Україні базується на загальних та спеціальних нормах, що визначені в різних законодавчих актах. Загальні норми охоплюються Конституцією України, Господарським кодексом України та Цивільним Кодексом України. Спеціальні норми встановлені Законом України «Про страхування», Постановою НБУ «Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг 29.12.2023 №199» [18, 25, 26]. Правове регулювання страхової діяльності розділяється на державно-правове регулювання, що здійснюється органами законодавчої, виконавчої та судової влади, й інституційно-правове регулювання, що реалізується окремими регуляторами, як-от об'єднання страховиків.

Україна має ряд об'єднань у сфері страхування, до яких належать Ліга страхових організацій України, Моторне (транспортне) страхове бюро України, Авіаційне страхове бюро, Морське страхове бюро та Ядерний страховий пул. Ці об'єднання відіграють важливу роль у регулюванні та розвитку страхової діяльності в країні [26].

Державно-правове регулювання визначає загальні принципи та правила, що стосуються страхової діяльності, та забезпечує їх дотримання з урахуванням інтересів громадян та загальнодержавних економічних потреб. Інституційно-правове регулювання є обов'язковим для членів об'єднань страхових компаній та сприяє створенню сприятливих умов для їх функціонування.

Одним із ключових документів, що визначає основні принципи та стратегічні підходи розвитку страхового ринку в Україні, є Концепція розвитку страхового ринку України до 2025 року. Цей документ встановлює стратегічні цілі та завдання для подальшого розвитку сфери страхування, спрямовані на стимулювання ефективного функціонування ринку та забезпечення інтересів різних учасників цього ринку [12].

Система правового регулювання страхової діяльності в Україні базується на різних джерелах, включаючи Конституцію, міжнародні угоди, закони, укази, постанови та розпорядження, а також нормативні акти різних органів влади, включаючи Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг при Президентіві України.

Державне регулювання страхової сфери здійснюється за допомогою правових, економічних і адміністративних засобів. Правові засоби включають законодавчу базу та інші нормативно-методичні акти, що регулюють страхову діяльність. Економічні засоби полягають у стимулюванні розвитку страхування через податкову, інвестиційну, фіскальну та грошово-кредитну політику. Адміністративні засоби включають ліцензування страхової діяльності, встановлення нормативів та контроль їх дотримання.

У більшості країн світу питання державного регулювання поточної діяльності страховиків вирішується через встановлення правил формування та розміщення страхових резервів. Ці резерви є важливою складовою страхових компаній і відображають обсяги їх страхових зобов'язань.

Великою важливістю володіє як сама структура і склад страхових резервів, так і процес їх формування. Державі необхідно встановлювати

конкретні стандарти для обсягів та компонентів активів, які мають бути в наявності для забезпечення страхових резервів, керуючись критеріями їх надійності, прибутковості, ліквідності та різноманітності. В умовах ринкової економіки резерви разом із власними коштами страховика стають головним інструментом виконання страхових зобов'язань. Тому контроль за наявністю та достатністю цих коштів для виконання своїх зобов'язань є одним із ключових аспектів діяльності органу нагляду за страховою діяльністю.

Страхова компанія як спеціалізована фінансова установа підлягає процедурі державного регулювання. Лише після отримання спеціального дозволу (ліцензії) вона має право здійснювати страхування. Ліцензія, яка підтверджує право на проведення конкретних класів страхування, видається страховикам лише за умови дотримання правил страхової діяльності. Процес ліцензування передбачає попередній контроль за достатністю власних ресурсів, включаючи статутний капітал.

Відповідно до частини 2 статті 35 Закону України «Про страхування» [26] державний нагляд за страховою діяльністю на території України здійснюється Уповноваженим органом та його органами на місцях. Однією з функцій Уповноваженого органу є видача ліцензій страховикам на здійснення страхової діяльності й проведення перевірок їх відповідності виданій ліцензії згідно з пунктом 2 частини 1 статті 36 Закону України «Про страхування» [26].

Частина 9 статті 2 Закону України «Про страхування» [26] закріплює, що забороняється використовувати для формування статутного капіталу векселі, кошти страхових резервів, а також кошти, одержані в кредит, позику та під заставу, і вносити нематеріальні активи.

На моє глибоке переконання, державне регулювання страхового сектору економіки визначається як необхідне з кількох причин. По-перше, страхування має унікальні характеристики, які вимагають специфічного підходу в регулюванні. По-друге, історична інтеграція страхових ринків в ЄС вказує на значення державного втручання для забезпечення стабільності та захисту споживачів. Також постійна лібералізація страхових ринків вимагає від

регуляторів збалансованого контролю, щоб запобігати надмірним ризикам та фінансовій нестабільності

З 2003 року в Україні видачу ліцензій на проведення страхової діяльності здійснювала Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. Однак з тих пір відбулись значні зміни в законодавчому полі, що ознаменувались реформою регуляції страхового ринку. З липня 2020 року функції цієї комісії були розподілені між Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів і фондового ринку через прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення функцій державного регулювання ринків фінансових послуг» (так званого «Спліт» закону) [24]. З 1 липня 2020 року функцію державного регулятора ринку небанківських послуг виконує Національний банк України. Передача Законом функцій регулювання страхового ринку Національному банку України мала, на мій розсуд, на меті забезпечити більшу прозорість та стабільність фінансового ринку, а також була спрямована на зміцнення інституційної спроможності й координації регулятивних заходів.

Основними напрямками державного регулювання страхового бізнесу в Україні є: приведення вітчизняного страхового законодавства у відповідність до міжнародних стандартів; впровадження механізмів активного залучення вільних коштів страхових компаній в інвестиційні процеси; удосконалення системи контролю за діяльністю страхових посередників, включаючи страхових агентів; впровадження податкових стимулів для розвитку страхування життя та пенсійного страхування; розроблення і запровадження державної системи інформування споживачів страхових послуг. Правові відносини між страховиками та страхувальниками регулюються шляхом укладення договору страхування, що є основним юридичним документом, що визначає права та обов'язки сторін у цих відносинах.

Під час укладання договору страхування страховик має право запитати у страхувальника баланс або довідку про фінансовий стан, які підтверджені аудитором або аудиторською фірмою. Ефективне функціонування організації

державного страхового нагляду має велике значення для розвитку страхової діяльності та вирішення економічних проблем у державі. Страхові компанії, збираючи та накопичуючи значні грошові кошти, виконують важливі функції, такі як живлення банківської системи своїми вкладеннями, надання страхового захисту для фізичних та юридичних осіб, а також широке та довготривале використання страхових коштів, щоб задовольнити інвестиційні потреби суб'єктів господарювання.

Страхові та перестрахові компанії займають важливе місце на фінансовому ринку та стають все більш вагомими інвесторами і посередниками в широкому спектрі фінансових ринків по всьому світу. За даними Світової федерації страхових компаній (WFIO), в 2022 році загальні активи під управлінням страховиків по всьому світу становили близько 36 трильйонів доларів США, що складає приблизно 25% світового фінансового ринку. Лише в країнах ЄС страхові компанії інвестували понад 10 трильйонів євро в різні сектори економіки. Вони розробляють інноваційні підходи до ринків капіталу, забезпечують страхове покриття для фінансових ризиків, виступають посередниками в процесі перестраховування та сприяють розвитку нових інструментів, що допомагають подолати розрив між банківськими та страховими продуктами.

Незважаючи на високі темпи зростання кількісних даних, інституційні та функціональні характеристики страхового ринку України не відповідають реальним потребам економіки та тенденціям світових страхових ринків. Це призводить до відставання українського ринку від глобальних процесів формування світової фінансової системи. Важливою проблемою страхових компаній залишається недостатня кількість ліквідних фінансових інструментів для ефективної політики інвестування коштів.

Розвиток страхового ринку в Україні гальмують такі негативні фактори [15]:

1. Відсутність економічної стабільності, нестабільність виробництва, різкі коливання обсягів виробництва, неплатоспроможність населення і нестача фінансових ресурсів.
2. Велика взаємна заборгованість, нагромадження неплатежів, та збитковість більшості підприємств.
3. Неповна і фрагментарна законодавча база, відсутність державних преференцій на страховому ринку, неефективний державний контроль, а також прояви монополізму.
4. Високий рівень інфляції, що ускладнює здійснення довгострокових страхових послуг в національній валюті.
5. Недорозвинений фондовий ринок, який не дає можливості використовувати цінні папери як актив для страхових резервів.
6. Відсутність вторинного ринку страхових послуг та ефективних механізмів взаємодії між банківським та страховим секторами економіки.
7. Низький рівень розвитку допоміжної інфраструктури страхового ринку.
8. Недостатній рівень інформації про стан та можливості страхового ринку, а також брак довіри населення до страхування.

На моє переконання, для підвищення ефективності функціонування страхового ринку України варто вжити такі заходи:

1. **Підвищення прозорості ринку.** Запровадження обов'язкового розкриття інформації страховими компаніями про їхні фінансові показники, умови страхових продуктів і результати діяльності.
2. **Зміцнення ролі нагляду.** Посилення ролі Національного банку України у контролі за страховим ринком, включаючи регулярні інспекції та оцінку ризиків.
3. **Розвиток споживчого захисту.** Вдосконалення захисту прав споживачів, зокрема через поліпшення процедур розгляду скарг і вирішення спорів.

4. **Розвиток інновацій.** Стимулювання впровадження інноваційних технологій, таких як цифровізація процесів та використання великих даних для більш точної оцінки ризиків і персоналізації страхових продуктів.

Довіра до страхування як інституту соціально-економічного захисту є важливою передумовою для розвитку страхового бізнесу. Для відновлення цієї довіри до страхової галузі пропонується:

1. Забезпечення вільного доступу споживачів до повної інформації про страхові продукти, умови договорів та механізми вирішення спорів.

2. Впровадження нових ефективних та привабливих для населення форм фінансових послуг, включаючи надання кредитів під заставу страхових полісів.

3. Інформування населення про стан страхового ринку та рівень державного контролю за його діяльністю через засоби масової інформації.

4. Досягнення високої конкурентоспроможності українських страховиків та приведення вітчизняного страхового ринку у відповідність до світових стандартів.

5. Більш суворий контроль за діяльністю страхових компаній, зокрема щодо фінансової стабільності та виконання зобов'язань перед клієнтами.

Отже, державне регулювання та заходи, що спрямовані на забезпечення фінансової стійкості страхових організацій, є критично важливими для забезпечення ефективності та надійності страхового ринку. Ці заходи включають у себе ліцензування, встановлення правил формування страхових резервів, розвиток ринку перестраховування та інші. Шляхом впровадження цих заходів можна підвищити довіру споживачів до страхових послуг, забезпечити стабільність та розвиток страхового сектору, що сприятиме економічному зростанню та сталому розвитку країни загалом.

Висновки до розділу 1

У розділі I було досліджено теоретичні основи фінансової стійкості страхових компаній, проаналізовано відмінні наукові підходи до її тлумачення, а також окреслено значимість цього явища в страховому зрізі. Фінансова стійкість є одним з визначальних факторів успішної діяльності страхових компаній, оскільки вона забезпечує їхню здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами за різних обставин.

Також були проаналізовані різні методи та стратегії, що використовуються для забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. До них належать ефективне управління активами та пасивами, формування адекватних страхових резервів, диверсифікація інвестиційного портфеля та ретельне планування ризиків.

Отже, розділ I містить важливі теоретичні засади для подальшого розгляду фінансової стійкості страхових компаній та способів її забезпечення. Додаткові дослідження в цьому напрямку допоможуть нам краще зрозуміти цей важливий аспект фінансової діяльності та розробити ефективні стратегії для його розвитку.

РОЗДІЛ II.
ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ
ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА»

2.1 Фінансово-господарська характеристика страхової компанії

Страхова компанія ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» є ефективним прикладом успішної страхової компанії, яка успішно функціонує в умовах сучасної економіки України, характеризуючись нестабільністю, невизначеністю та високим рівнем ризиків у сфері бізнесу. Спадщина Групи PZU налічує вже 1803 року, коли в Польщі була створена перша страхова компанія Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna (PZU SA) (Акціонерне Товариство Загального Страхування). Сьогодні PZU залишається надійним партнером, який уважно контролює свою фінансову стійкість. З 2012 року компанія перейшла на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

ПрАТ Страхова компанія «ПЗУ УКРАЇНА» - приватне акціонерне товариство, що було створено в 1993 році як закрите акціонерне товариство «Страхова компанія «Скайд-Вест» згідно з вимогами законодавства України того часу. У 1999 році компанія змінила свій юридичний статус на відкрите акціонерне товариство, а в кінці 2005 року - назву на «Страхова компанія «ПЗУ УКРАЇНА». У листопаді 2009 року юридичний статус компанії було змінено на приватне акціонерне товариство [41].

Основною діяльністю компанії є надання широкого спектру страхових послуг. Це включає страхування майна, автоцивільну відповідальність (автострахування), особисте страхування, страхування життя, а також страхування від нещасних випадків. Компанія діє на підставі ліцензій, які були поновлені у зв'язку з юридичною перереєстрацією у 2009 році. Станом на 30 червня 2023 р. в Компанії працювали 521 штатних працівників та 1,978 страхових агентів (1,531 юридичних і 447 фізичних осіб). Станом на 30 червня

2022 р. в Компанії працювали 584 штатних працівників та 1,781 страхових агентів (1,473 юридичних і 1,079 фізичних осіб) [46].

Місцезнаходження товариства: вул. Січових Стрільців 6 40, місто Київ, 04053, Україна [41].

Відповідно до Статуту ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» [41] метою діяльності Товариства є здійснення страхової діяльності для одержання прибутку. Предметом діяльності Товариства є надання послуг з усіх класів страхування, що передбачені законодавством України, згідно з одержаними ліцензіями: здійснення фінансової діяльності, пов'язаної з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням; перестраховування; усі види добровільного та обов'язкового страхування; надання послуг (виконання робіт) для інших страховиків, якщо це безпосередньо пов'язано з профільними видами діяльності; фінансова діяльність в межах, передбачених чинним законодавством; здійснення операцій для забезпечення власних господарських потреб [41]. Товариство має право самостійно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність у будь-якій сфері, пов'язаній з предметом його діяльності [41].

На рисунку 2.1 представлено організаційну структуру ПрАТ СК «ПЗУ Україна».

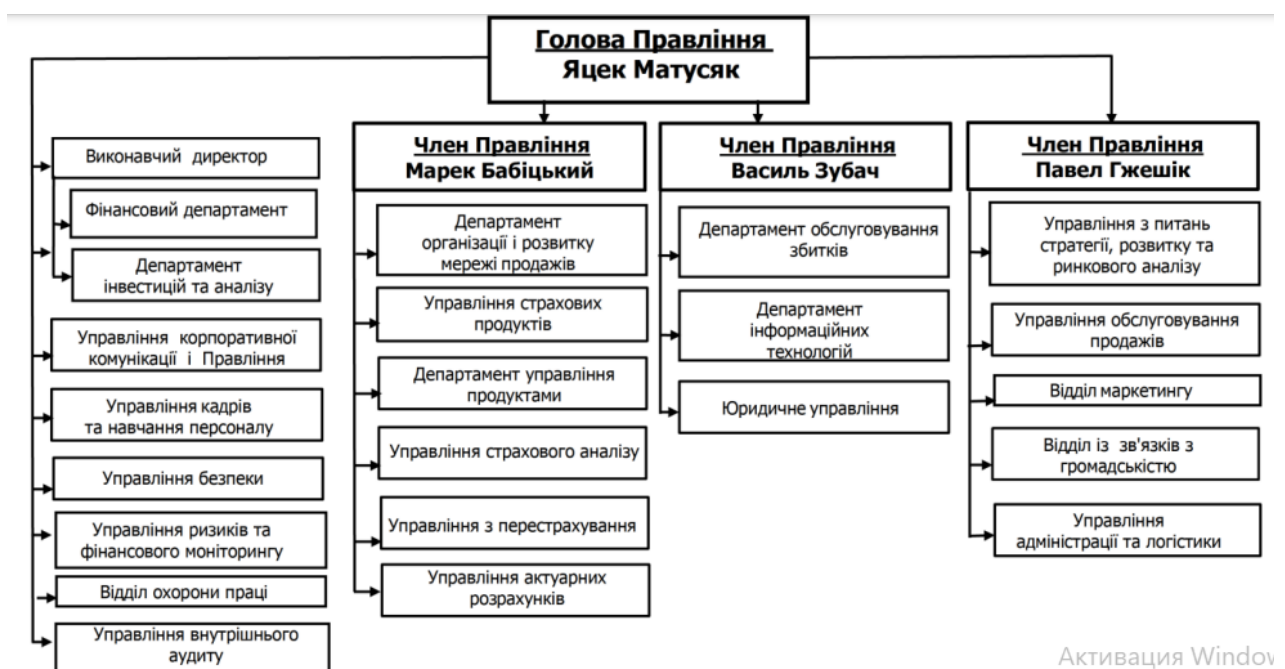

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ПрАТ СК «ПЗУ Україна»

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ПрАТ СК «ПЗУ Україна»
Джерело: складено на основі даних [46]

У минулі роки в Україні спостерігалася нестабільна політична та економічна ситуація. Попри те, що правова, податкова і адміністративна системи розвивалися, їх тлумачення може бути неоднозначним і часто змінюватися, що ускладнює ситуацію для підприємств, які працюють в Україні.

Війна на Донбасі, що бере свій початок у 2014 році, також стала каталізатором виникнення додаткових труднощів для функціонування підприємств. У той же час у 2014 році відбулася протиправна анексія Криму Російською Федерацією. Пандемія COVID-19 яскраво вплинула на невизначеність у господарській діяльності в негативному руслі. Також повномасштабне вторгнення Росії на територію України в лютому 2022 року викликало серйозні збитки та руйнації, суттєво посиливши вже наявні виклики. У цих складних умовах ПрАТ СК «ПЗУ Україна» продовжувало надавати послуги.

Таблиця 2.1 фінансові показники ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за 2019 – 2023 рр.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Нараховані премії, тис. грн.	1 309 637	1 538 282	1 753 576	1 279 538	1 562 472
Сплачені відшкодування, тис. грн.	543 289	765 544	1 596 531	1 354 466	1 418 382
Страхові резерви, тис. грн.	1 538 204	991,601	1 191 599	1 418 820	1 204 960
Капітал (власний капітал), тис. грн.	508 384	365,274	794 796	825 473	712 367
Активи, тис. грн.	2 534 319	1,426,065	2 696 759	2 850 664	2 285 373

Джерело: складено автором на основі даних [46].

За аналізом фінансових показників ПЗУ Україна з 2019 по 2023 роки видно наступне. Нараховані премії зростали з 1 309 637 тис. грн. у 2019 році до 1 753 576 тис. грн. у 2021 році, але знизилися до 1 562 472 тис. грн. у 2023 році. Сплачені відшкодування також зростали протягом аналізованого періоду,

досягнувши піку на рівні 1 596 531 тис. грн. у 2021 році, але зменшилися до 1 418 382 тис. грн. у 2023 році. Страхові резерви спочатку збільшувалися, але потім відбулося зниження у 2020 році. Однак вони знову зросли у 2021-2023 роках. Капітал (власний капітал) знижувався у 2020 році, але після цього знову почав зростати,. Активи також демонстрували зростання з 2019 по 2023 роки.

Хоча деякі показники відображають коливання протягом років, загальна тенденція свідчить про стабільний або зростаючий фінансовий стан компанії протягом аналізованого періоду.

Таблиця 2.2 Портфель страхових премій компанії за 2023 рік

ДМС	13%
ОСАЦВП	12,3%
Зелена Картка	9,1%
КАСКО	20%
Інші види страхування	14%

Джерело: складено автором на основі даних [46].

Портфель страхових премій компанії за період 2023 року розкриває різноманітність напрямків діяльності та стратегічну орієнтацію на широкі сегменти ринку страхування. За цей період значний приріст відбувся в сегментах страхування «Зелена Карта», добровільного медичного страхування, і внутрішнього ОСЦПВ. Фінансовий результат до оподаткування становив 103.8 мільйони гривень.

На моє переконання, значне зростання премій у ПрАТ СК «ПЗУ Україна» може вказувати на підвищений інтерес до страхових послуг, особливо в контексті нестабільної економічної та політичної ситуації в країні. Обабіч цього фінансовий результат до оподаткування у 103.8 мільйони гривень, хоч і позитивний, може вказувати на потребу в додаткових заходах для забезпечення більш стійкого фінансового зростання та оптимізації витрат.

Таблиця 2.3 Фінансові показники ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за 2023 рік

Нараховані премії, тис. грн.	1 562 472
Сплачені відшкодування, тис. грн.	1 418 382
Страхові резерви, тис. грн.	1 204 960
Капітал (власний капітал), тис. грн.	712 367
Активи, тис. грн.	2 285 373

Джерело: складено автором на основі даних [46].

Фінансові показники ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за 2023 рік вимагають глибокого аналізу для оцінки стабільності та рентабельності компанії. На мій погляд, висока сума нарахованих премій може свідчити про зростання бізнесу та розширення клієнтської бази. Однак це також збільшує потенційні зобов'язання з виплати відшкодувань. Відношення сплачених відшкодувань до нарахованих премій (Loss Ratio) становить приблизно 91%, що є досить високим показником. Це може свідчити про високий рівень страхових виплат, що потенційно впливатиме на фінансову стабільність компанії, якщо це не компенсується адекватними резервами.

Розмір відповідних страхових резервів важливий для покриття майбутніх виплат за полісами. Співвідношення власного капіталу до загальних активів (Capital Adequacy Ratio) становить близько 31%. Це показник стійкості компанії і її здатності витримувати потенційні фінансові потрясіння. Загалом фінансові показники ПрАТ СК «ПЗУ Україна» демонструють успішну фінансову діяльність організації в 2023 році та відповідність міжнародним стандартам фінансової звітності.

З огляду на сказане вище ПрАТ «СК ПЗУ Україна» є однією з провідних страхових компаній в Україні, що спеціалізується на широкому спектрі страхових послуг. Компанія відома своїми досягненнями у сегментах страхування сільськогосподарської продукції, нещасних випадків, майна, обов'язкового авіаційного страхування та багатьох інших. Завдяки інноваційним підходам до аналізу продуктового портфелю компанія планує підвищити свої показники продажів та ефективності управління. Беручи до уваги плани модернізації ІТ-систем та впровадження нових систем врегулювання збитків, ПрАТ «СК ПЗУ Україна» активно працює над

оптимізацією бізнес-процесів і підвищенням якості обслуговування клієнтів. Важливою складовою є й тісна співпраця з материнською компанією, що відкриває нові можливості для розвитку і вдосконалення страхових продуктів.

Фінансово-господарська характеристика страхової компанії відображає, що компанія проявляє стійкість та конкурентоспроможність на ринку. Показники її діяльності, що включають зростаючі активи та збільшення власного капіталу, свідчать про ефективне управління ресурсами. При цьому компанія є гнучкою у відповідь на мінливі умови ринку. Широкий спектр послуг свідчить про адаптивність до потреб клієнтів та здатність пристосовуватися до змін у їх вимогах. Відносно невеликий відсоток зобов'язань у порівнянні з ліквідними активами вказує на стійкий фінансовий стан компанії і її здатність відповідати на зобов'язання. Загалом фінансово-господарська характеристика страхової компанії свідчить про її успішність та надійність як учасника ринку.

2.2 Оцінка фінансового стану ПрАТ СК «ПЗУ Україна»

Зазначалось, що однією з провідних страхових компаній на ринку є ПрАТ «СК ПЗУ Україна», котра посідає топові й передові позиції в загальних рейтингах. ПрАТ СК «ПЗУ Україна» має підтримку однієї з найбільших страхових груп у Центральній та Східній Європі - PZU Group (до складу якої входить материнська компанія ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» - PZU S.A.). Для дослідження управління фінансами ми вивчили основні фінансові показники ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за встановлений період (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 Основні фінансові показники ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА»

за 2019 - 2023 рр., тис. грн *

з/п	Показники	2019	2020	2021	2022	2023	2022/2021		2023/2022	
							Абсолютне відхилення	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	Активи	223455 5	245435 6	269649 6	285066 5	2425106	154169	5,72	- 425559	14,93
3	Власний капітал	623565	687655	759976	825473	853817	65497	8,62	28344	3,43
4	Зобов'язання	281122 3	187654 2	193652 0	202519 2	1571289	88672	4,58	- 453903	22,41
5	Частка покриття зобов'язань власним капіталом, %	33,71	37,21	39,24	40,76	54,34	1,52	-	13,58	-
6	Грошові кошти та їх еквіваленти	87654	89712	96739	109122	364458	12383	12,8	255336	233,99
7	Частка грошових коштів в активах, %	2,11	2,59	3,59	3,83	15,03	0,24	-	11,20	-
8	Частка покриття грошовими активами мизобов'язань, %	3,14	3,81	4,99	5,39	23,19	0,40	-	17,80	-
9	Валові премії	131123 23	136753 2	148557 2	175357 6	1279538	268004	18,04	- 474038	- 27,03
10	Чисті премії	753321	786532	804589	109808 1	1172345	293492	36,48	74264	6,76
11	Зароблені страхові премії	798113	812322	843921	978858	1109830	134937	15,99	130972	13,38
12	Фінансовий результат від операційної діяльності	156122	167121	175302	-22066	82789	- 197368	-	104855	-
13	Страхові виплати та відшкодування	72322	788121	899419	687112	575537	- 212307	-23,60	- 111575	- 16,24
14	Співвідношення між виплатами та преміями	0,48	0,52	0,61	0,39	0,45	-0,22	-	0,06	-
15	Чистий прибуток	162322	171289	181472	9517	118119	- 171955	-94,76	108602	1141
16	Рентабельність власного	18,12	21,23	22,83	1,15	13,83	-21,74	-	12,68	-

6	капіталу, %									
---	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Джерело: складено автором на основі даних [57].

Протягом періоду з 2021 по 2023 роки фінансові показники ПрАТ СК «ПЗУ Україна» демонстрували нестабільну динаміку. Наприклад, у 2023 році порівняно з 2022 роком активи зменшилися на 14,93% до 2425106 тис. грн; власний капітал збільшився на 3,43% до 853817 тис. грн; зобов'язання скоротилися на 22,41% до 1571289 тис. грн; грошові кошти та їх еквіваленти зросли в 3,34 рази до 364458 тис. грн.

У 2023 році було зібрано 1279538 тис. грн валових премій, що на 27,03% менше, ніж у 2022 році, що свідчить про скорочення обсягів валового бізнесу внаслідок російської агресії та інших негативних факторів. Однак показники ділової активності продемонстрували позитивну динаміку: чисті премії зросли на 6,76%, а зароблені страхові премії збільшилися на 13,38%.

Станом на початок 2023 року капіталізація ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» становила 54,34%, а грошовими коштами було покрито 23,19% її зобов'язань. Обсяг виплат та відшкодувань за 2023 рік становив 575537 тис. грн, що на 16,24% менше, ніж у 2022 році. Це може свідчити про відтермінування відшкодувань на тимчасово окупованих територіях.

Навіть за умов воєнного стану діяльність ПрАТ СК «ПЗУ Україна» в 2023 році була прибутковою, відбувся значний ріст операційного та чистого прибутку. Наприклад, фінансовий результат від операційної діяльності склав 82789 тис. грн, що на 12,4% більше, ніж у попередньому році, а чистий прибуток зріс у 12,4 рази до 118119 тис. грн.

Важливо зазначити, що у 2023 році ПрАТ СК «ПЗУ Україна» вклала фінансові інвестиції в портфель ОВДП на суму 188595 тис. грн, що позитивно позначилося на її ліквідності. Відтак станом на кінець 2023 року ліквідні активи покривали 35,20% зобов'язань компанії.

Закон України «Про страхування» [26] встановлює механізм контролю за фінансовою стійкістю страхових компаній і порядок формування резервів,

посилує норми нагляду за їх діяльністю, регулює види обов'язкового страхування та рекомендований перелік добровільних видів страхування. Кожному страховику потрібно максимально використовувати ці можливості. Однак для успішного функціонування у конкурентному середовищі, визначення перспектив розвитку, ефективного планування і прогнозування, необхідно враховувати фактори, що впливають на їх роботу. Фінансовий аналіз відіграє ключову роль у цих завданнях, оскільки він спрямований на вивчення фінансової стійкості страховика.

Таблиця 2.5 Показники ліквідності СК «ПЗУ Україна»

Назва показника	Період					Рекомендоване значення
	2019	2020	2021	2022	2023	
Показник абсолютної ліквідності	0,29	0,27	0,39	0,60	0,68	> 0,2
Показник швидкої ліквідності	2,12	2,22	2,57	3,08	3,09	> 1
Показник загальної ліквідності	1,98	2,11	2,57	3,09	3,10	> 2

Джерело: складено автором на основі даних [57].

Показник абсолютної ліквідності зростає з 0,39 в 2021 році до 0,68 в 2023 році. У всіх періодах він перевищує рекомендоване значення (більше 0,2), що свідчить про здатність компанії вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Показники швидкої і загальної ліквідності також показують позитивну динаміку, зростаючи з 2,57 до 3,09 і з 2,57 до 3,10 відповідно. У всіх трьох періодах ці показники перевищують рекомендовані значення (більше 1 для швидкої ліквідності і більше 2 для загальної ліквідності), що свідчить про достатній рівень покриття зобов'язань активами.

Отже, можна зробити висновок, що ПрАТ СК «ПЗУ Україна» виявляє стабільну ліквідність, що сприяє її фінансовій стійкості та надійності.

Показники рентабельності страхової організації відображають ефективність її діяльності. Для аналізу цих показників ми використаємо

фінансову звітність ПрАТ СК «ПЗУ Україна» [58] і проаналізуємо такі показники рентабельності (див. табл. 2.6):

Таблиця 2.6 Показники рентабельності СК «ПЗУ Україна»

Назва показника	Період				
	2019	2020	2021	2022	2023
Рентабельність страхових операцій	0,049	0,058	0,061	0,11	0,22
Рівень виплат	0,32	0,37	0,40	0,33	0,38
Рентабельність активів	0,01	0,01	0,02	0,04	0,067

Джерело: складено автором на основі даних [57].

Рентабельність страхових операцій зростає з 0,061 у 2021 році до 0,22 у 2023 році, що свідчить про покращення ефективності страхової діяльності компанії. Рівень виплат знижується з 0,40 у 2021 році до 0,38 у 2023 році. Це може свідчити про ефективність управління ризиками та зменшення кількості страхових виплат у порівнянні з обсягом страхових премій. Рентабельність активів зростає з 0,02 у 2021 році до 0,067 у 2023 році, що свідчить про збільшення прибутковості активів компанії.

Отже, загальна тенденція показників рентабельності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» вказує на покращення її фінансової продуктивності та ефективності управління ризиками протягом звітного періоду.

Одним з головних шляхів поліпшення фінансового стану компанії є збільшення її прибутку. Це може бути досягнуто за допомогою різних факторів. Наприклад, можна підвищити ціни на послуги або виконану роботу. Однак цей варіант не завжди може є успішним, оскільки на сучасному етапі розвитку нашої країни багато підприємств не мають достатньо коштів, щоб оплатити ще більші суми за послуги, роботу або товари.

Отже, резерви для збільшення прибутку включають наступне:

1. Збільшення обсягу наданих послуг для збільшення прибутку.
2. Зменшення витрат на надання послуг для підвищення прибутку.
3. Підвищення середньорічних цін через оптимізацію структури послуг.

Проведена оцінка показала, що компанія використовує свої ресурси ефективно. Для успішного розвитку рекомендуємо використовувати антикризову фінансову стратегію, яка включає такі напрями:

1. Реструктуризація портфелю:

- Диверсифікація страхових продуктів і послуг для зменшення залежності від одного виду страхування, який може бути надмірно уразливий під час кризи.

- Переоцінка ризиків та встановлення адекватних премій, що відображають поточну ринкову ситуацію та економічне середовище.

2. Підвищення ліквідності:

- Збереження достатнього резерву готівки та ліквідних активів для покриття потенційних виплат відшкодувань без залучення додаткового фінансування.

- Оптимізація інвестиційного портфеля з акцентом на стабільність та мінімізацію ризиків.

3. Оптимізація витрат:

- Перегляд і скорочення операційних витрат, зокрема за рахунок автоматизації процесів і зменшення залежності від великої кількості офісних працівників.

- Перегляд і можливе скорочення маркетингових та рекламних витрат до більш ефективних каналів.

4. Кризовий менеджмент і планування:

- Розробка чіткого плану дій на випадок різних кризових сценаріїв, включаючи натуральні катастрофи, економічні кризи, політичні зміни тощо.

- Вдосконалення системи внутрішньої звітності та моніторингу для швидкого реагування на зміни в умовах ринку.

- Підтримка та розвиток відносин з клієнтами:

5. Використання CRM-систем для ефективнішої взаємодії з клієнтами і персоналізації послуг.

- Збільшення прозорості та відкритості у спілкуванні з клієнтами, зокрема через соціальні мережі та інші цифрові канали.

Звідси компанія керується стратегією зростання на ринку разом із збереженням прибутковості діяльності.

На основі аналізу даних можна зробити висновок, що, незважаючи на складну геополітичну ситуацію, ПрАТ СК «ПЗУ Україна» продемонструвала у 2023 році зростання чистого та операційного прибутку, забезпечивши при цьому достатній рівень капіталізації та високий рівень виплат. Управління фінансами в компанії здійснюється систематично та помірковано, що свідчить про стратегічну стабільність балансових показників навіть у таких складних умовах.

2.3 Аналіз фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ Україна»

З розвитком страхового ринку зростає значення оцінки надійності та платоспроможності страхових компаній та аналізу їх фінансових результатів. Оцінка надійності та платоспроможності страхової компанії полягає у перевірці звітності на предмет достатності її власного капіталу, платоспроможності та ліквідності балансу, що відображає фінансовий стан страховика. Фінансова надійність страховика визначається такими ознаками фінансового стану:

1. Високою платоспроможністю, яка відображає здатність вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями.
2. Високою ліквідністю балансу, яка показує достатній рівень покриття залучених пасивів активами.
3. Високою рентабельністю, що забезпечує необхідний розвиток компанії.

На сьогодні вітчизняна наука та практика не мають єдиного підходу до системи показників фінансової надійності страхових компаній. У більшості методик пропонується оцінювати фінансову надійність страхових організацій

на основі системи показників фінансової надійності будь-якого суб'єкта господарювання з адаптацією їх до особливостей даної галузі.

Розглянемо методики оцінки фінансової надійності страхової організації ПрАТ СК «ПЗУ Україна». Широко використовуються методичні підходи до оцінки фінансової надійності страхової компанії, що базуються на розрахунку окремого показника фінансової надійності страхової компанії або групи показників. Дослідники пропонують такі показники для оцінки фінансової надійності страхової компанії: поточна надійність, надійність перестраховування, поточна ліквідність, рівень платоспроможності, які наведені в таблиці 2.7:

Таблиця 2.7 Показники фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна»

Показник	Методика розрахунку	Роки				
		2019	2020	2021	2022	2023
1. Коефіцієнт покриття інвестиційними активами страхових резервів	((Поточні фінансові інвестиції + гроші та їх еквіваленти) / резерв незароблених премій).	0,42	0,49	0,58	0,76	0,80
2. Коефіцієнт незалежності	(Власний капітал / страхові резерви).	0,19	0,22	0,27	0,35	0,59
3. Коефіцієнт фінансової автономії	(Власний капітал / активи).	0,13	0,15	0,16	0,20	0,29
4. Коефіцієнт якості інвестиційних активів	(Поточні фінансові інвестиції / оборотні активи).	0,04	0,06	0,09	0,07	0,06
5. Коефіцієнт залежності від перестраховування	(Частки страхових премій, які сплачуються перестраховикам / валові надходження страхових платежів(премій, внесків)).	0,81	0,87	0,98	0,74	0,81
6. Коефіцієнт достатності страхових резервів	(Страхові резерви / страхові премії (нетто)).	1,58	1,62	1,75	1,71	1,60

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

З таблиці видно, що протягом років 2021-2023 ПрАТ СК «ПЗУ Україна» продемонструвала певну стабільність у показниках фінансової надійності. Коефіцієнт покриття інвестиційними активами страхових резервів поступово

зростав з 0,58 у 2021 році до 0,80 у 2023 році, вказуючи на підвищення фінансової стійкості. Коефіцієнт незалежності також показав позитивну динаміку, зростаючи з 0,27 у 2021 році до 0,59 у 2023 році. Коефіцієнт фінансової автономії та коефіцієнт якості інвестиційних активів також зросли протягом цього періоду.

Незважаючи на те, що коефіцієнт залежності від перестраховування дещо зменшився у 2022 році, він усе ще залишається на високому рівні, що може вказувати на стабільність в цій сфері. Коефіцієнт достатності страхових резервів також показав деяке зниження, але залишається на рівні, що відповідає вимогам фінансової стабільності.

Отже, загальний аналіз показників фінансової надійності свідчить про стійке функціонування та управління фінансами ПрАТ СК «ПЗУ Україна» протягом вказаного періоду.

Таблиця 2.8 Коефіцієнт фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна»

показник	Роки				
	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,31	0,34	0,39	0,60	0,68
Коефіцієнт платоспроможності	5,22	5,37	6,67	4,65	5,18
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,05	0,05	0,06	0,11	0,22
Коефіцієнт фінансової надійності	0,47	0,51	0,55	0,68	0,91

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

З таблиці видно, що протягом років 2021-2023 коефіцієнт абсолютної ліквідності підвищився з 0,39 до 0,68, що свідчить про покращення здатності компанії вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Коефіцієнт платоспроможності також зріс у цей період, з 6,67 у 2021 році до 5,18 у 2023 році, що вказує на позитивні зміни в платоспроможності компанії. Коефіцієнт рентабельності діяльності також показав зростання з 0,06 у 2021 році до 0,22 у 2023 році, що вказує на покращення прибутковості компанії. Найважливішим є зростання коефіцієнта фінансової надійності з 0,55 у 2021 році до 0,91 у 2023

році, що свідчить про загальне зміцнення фінансового стану та довіри до компанії протягом цього періоду.

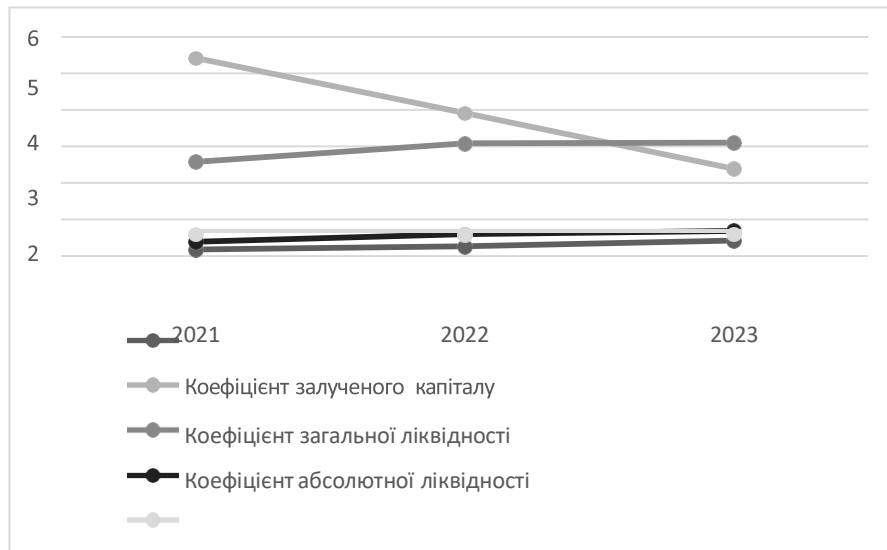
Таблиця 2.9 Показники фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна»

№п./п	Найменування коефіцієнта	Роки				
		2019	2020	2021	2022	2023
1	Коефіцієнт власного капіталу	0,17	0,18	0,18	0,26	0,42
2	Коефіцієнт залученого капіталу	4,55	4,98	5,42	3,91	2,39
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2,01	2,21	2,57	3,09	3,10
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,23	0,28	0,39	0,60	0,68
5	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,51	0,56	0,60	0,58	0,60

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

У таблиці представлені показники фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за роки 2021-2023. Коефіцієнт власного капіталу зріс з 0,18 у 2022 році до 0,42 у 2023 році, що свідчить про зміцнення фінансової стійкості компанії. Коефіцієнт залученого капіталу зменшився з 5,42 у 2021 році до 2,39 у 2023 році, що може свідчити про зменшення використання позикових коштів та збільшення ефективності використання власних ресурсів компанії. Коефіцієнти ліквідності показали загальне покращення протягом цього періоду, зокрема коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс з 0,39 у 2021 році до 0,68 у 2023 році. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами також залишався стабільним протягом цього періоду, з незначними коливаннями.

Методика оцінки фінансової надійності [52], яка заснована на структуруванні капіталу страховика, розглядає чотири показники (коефіцієнти) фінансової надійності, формули розрахунку та економічний зміст яких наведено в рисинку 2.2.

Рисунок 2.2 – Оцінка фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за відносними показниками фінансового стану страхової організації

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Розрахунок показників фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за такою методикою наведено в табл. 2.10.

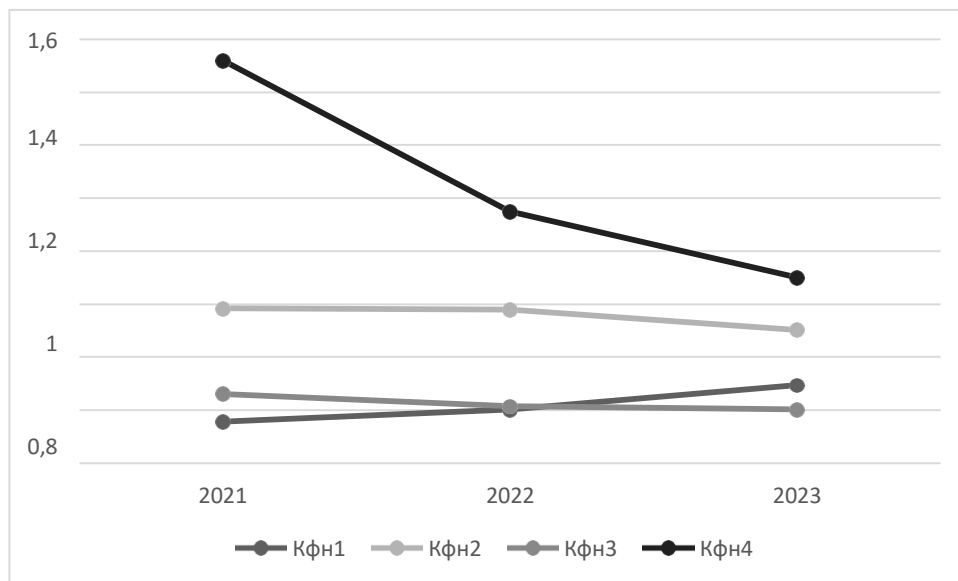
Таблиця 2.10 Показники фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна», %

Показник	Роки				
	2019	2020	2021	2022	2023
Кфн1	0,118	0,121	0,156	0,204	0,295
Кфн2	0,421	0,453	0,584	0,580	0,502
Кфн3	0,175	0,189	0,260	0,216	0,203
Кфн4	0,570	0,630	0,700	0,950	1,520

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Коефіцієнт Кфн1 зростає з 0,156 у 2021 році до 0,295 у 2023 році. Коефіцієнт Кфн2 показав незначне зменшення з 0,584 у 2021 році до 0,502 у 2023 році. Коефіцієнт Кфн3 також зменшився з 0,260 у 2021 році до 0,203 у 2023 році. Однак коефіцієнт Кфн4 значно зростає з 0,700 у 2021 році до 1,520 у 2023 році.

Це свідчить про певне зміцнення фінансової стійкості компанії. Зокрема, спостерігається зростання коефіцієнтів абсолютної ліквідності, забезпеченості власними оборотними коштами та платоспроможності. Це може свідчити про поліпшення її здатності вчасно виконувати фінансові зобов'язання та зниження ризику фінансових проблем. Однак необхідно продовжувати уважно стежити за фінансовими показниками та вживати заходів для подальшого зміцнення фінансової позиції компанії.

Рисунок 2.3 – Коефіцієнти фінансової надійності страховика

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Отже, аналізуючи дані про фінансову надійність ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за останні роки, відзначається загальна тенденція до збільшення цієї надійності на основі різних коефіцієнтів.

Одним із основних завдань під час аналізу фінансової стійкості страхової компанії є своєчасне виявлення ризиків та загроз фінансової нестабільності. Для цього Тести раннього попередження», розроблені Держфінпослугами, які стандартизували процедури аналізу та виявлення ризиків у діяльності страховиків, втратили свою актуальність у 2020 році.

Одним із основних завдань під час аналізу фінансової стійкості страхової компанії є своєчасне виявлення ризиків та загроз фінансової нестабільності. Для цього Держфінпослугами були розроблені так звані «тести раннього попередження», які стандартизували процедури аналізу та виявлення ризиків у діяльності страховиків, однак вони втратили свою актуальність у 2020 році.

Методика тестів раннього попередження була однією з найбільш завершених серед методів оцінки фінансової надійності страхових компаній. Однак вона володіла низкою недоліків, як-от відсутність єдиного підходу до визначення теоретичних значень показників, недостатнє врахування особливостей функціонування страховика, обмежена часова шкала оцінки, що були викорінені в процесі нового законотворення й у розрізі імплементації законодавства України в європейську площину.

Нова методика оцінки платоспроможності та ризиків для страхових компаній у Україні, заснована на принципах Solvency I, II, була розроблена в контексті гармонізації українського законодавства з нормами Європейського Союзу. Цей процес розпочався після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році, яка передбачала поступову адаптацію українського законодавства до норм і стандартів ЄС, включаючи фінансові регуляції. Процес розробки цієї методики включав аналіз наявних норм, консультації з міжнародними експертами й внесення відповідних змін у національне законодавство. Основні принципи Solvency I, II, такі як вимоги до капіталу, управління ризиками, прозорість та звітність, були інтегровані в нові нормативні вимоги [25].

Методика покликана забезпечити більшу фінансову стабільність страхових компаній, підвищити захист прав споживачів страхових послуг та зробити страховий ринок України більш привабливим для інвесторів. Вона також передбачає систематичний моніторинг і оцінку страхових ризиків з метою своєчасного реагування на потенційні загрози фінансовій стійкості компаній. Основні аспекти нової методики включають:

- **Квантифікація ризиків.** Методика вимагає від страховиків квантифікації всіх можливих ризиків (підписаних, резервуарних, ринкових, кредитних тощо), що можуть вплинути на їх фінансовий стан.

- **Вимоги до капіталу.** Встановлення чітких правил щодо мінімального капіталу, необхідного для покриття цих ризиків, з використанням методологій внутрішнього рейтингу.

- **Прозорість та звітність.** Значний акцент на підвищенні прозорості діяльності страхових компаній та покращенні якості звітності, яка подається регуляторам та публіці.

Оцінка власних ризиків та стійкості (ORSA). Впровадження процедур для оцінки власних ризиків і стійкості, які вимагають від страхових компаній регулярно переоцінювати свої ризики та адаптуватися до змінюваних умов.

Для ПрАТ СК «ПЗУ Україна», має важливе значення, адже вона сприяє забезпеченню достатнього рівня капіталу для покриття потенційних втрат, що зміцнює фінансову стійкість компанії і підвищує довіру клієнтів та інвесторів. Використання розширених методик оцінки ризиків дозволяє компанії більш ефективно управляти ними, прогнозувати потенційні втрати і розробляти стратегії їх мінімізації. Нові вимоги до звітності забезпечують більшу прозорість діяльності компанії, що є критично важливим для регуляторів, інвесторів та клієнтів. Гармонізація українського законодавства зі стандартами ЄС дозволяє компанії легше взаємодіяти з міжнародними партнерами і розширювати свою діяльність на зовнішні ринки. Впровадження сучасних європейських практик допомагає підвищити конкурентоспроможність компанії не тільки на внутрішньому, але й на міжнародному рівні.

Отже, нова методика з платоспроможності відіграє ключову роль у забезпеченні довгострокової стабільності та розвитку страхових компаній в Україні, включаючи ПрАТ СК «ПЗУ Україна». Впровадження цих стандартів

вимагає значних зусиль, але вони виправдані потенційними перевагами стабільності та зростання.

2.3.1 Функція бажаності Харрингтона

Одним із сучасних підходів до комплексної оцінки фінансової надійності є використання узагальненої функції бажаності Харрингтона. Ця функція дозволяє звести різномірні показники до єдиної безрозмірної шкали та отримати інтегральну оцінку.

Для діагностики фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» використаємо функцію бажаності Харрингтона [61]:

$$D = \sqrt[k]{d_1 \times d_2 \times \dots \times d_k} \quad (2.2)$$

$$d_i = \exp(-\exp(-y_i)) \quad (2.3)$$

де k – кількість показників;

d_i – часткова функція відповідно до шкали Харрингтона;

y_i – показник у безрозмірному вигляді.

Шкала Харрингтона розділяється на п'ять ділянок, що відображають безрозмірні значення розглянутих показників. Критична точка перегибу бажаності з координатами (0,00; 0,37) розмежовує значення показників на задовільні та незадовільні (див. табл. 2.10):

Таблиця 2.10 Рівні фінансової надійності в залежності від значень функції бажаності

Значення функції бажаності	Рівень фінансової надійності
1,00-0,81	відмінний
0,80-0,64	добрий
0,63-0,38	задовільний
0,37-0,21	незадовільний
0,20-0,00	критичний

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

При практичній реалізації запропонованої методики важливо враховувати, що вибір фінансових коефіцієнтів може бути неоднозначним. Модель оцінки рівня фінансової надійності на основі функції бажаності Харрінгтона була розроблена для ПрАТ СК «ПЗУ Україна» з використанням публічної фінансової звітності підприємства за 2021–2023 роки. На першому етапі за запропонованою методикою були розраховані показники, що відображають фінансовий стан ПрАТ СК «ПЗУ Україна» (див. табл. 2.11):

Таблиця 2.11 Показники фінансового стану ПрАТ СК «ПЗУ Україна»

Показники		Роки		
		2021	2022	2023
k ₁	Коефіцієнт покриття резервів інвестиційними активами	0,58	0,76	0,80
k ₂	Коефіцієнт незалежності	0,27	0,35	0,59
k ₃	Коефіцієнт фінансової автономії	0,16	0,20	0,29
k ₄	Коефіцієнт якості інвестиційних активів	0,09	0,07	0,06
k ₅	Коефіцієнт залежності від перестраховання	0,98	0,74	0,81
k ₆	Коефіцієнт достатності страхових резервів	1,75	1,71	1,60
k ₇	Коефіцієнт платоспроможності	3,43	3,56	5,94
k ₈	Коефіцієнт рентабельності	0,06	0,11	0,21
k ₉	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,39	0,60	0,68
k ₁₀	Коефіцієнт загальної ліквідності	2,57	3,09	3,10

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Для побудови узагальненої функції бажаності Харрінгтона необхідно перевести значення відгуку в безрозмірну шкалу бажаності. Побудова такої шкали, яка встановлює відповідність між значенням відгуку та відповідним значенням частинної функції бажаності, є суб'єктивною та відображає відношення дослідника. Після отримання значень параметрів, що описують окремі аспекти фінансового стану страховика, їх перетворено до безрозмірного вигляду шляхом порівняння кожного показника зі значенням критерію оптимізації (див. табл. 2.12) та розраховано частинні функції для кожного вхідного параметра.

Таблиця 2.12 Розрахунок частинної функції

Показник	Безрозмірні значення			Частинна функція		
	Роки			Роки		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
k ₁	0,80	0,73	0,71	0,616	0,611	0,692
k ₂	0,36	0,74	1,00	0,622	0,692	0,646
k ₃	0,21	0,77	1,00	0,630	0,692	0,657
k ₄	0,09	1,00	0,59	0,692	0,573	0,598
k ₅	0,98	1,00	0,57	0,692	0,568	0,562
k ₆	1,75	1,00	0,73	0,692	0,617	0,579
k ₇	3,68	0,93	1,00	0,675	0,692	0,587
k ₈	0,15	0,40	0,55	0,512	0,563	0,692
k ₉	0,62	0,63	1,00	0,587	0,692	0,583
k ₁₀	3,10	0,83	0,74	0,646	0,621	0,692

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Для кожного обраного періоду було обчислено значення функції бажаності Харрінгтона, і визначено відповідний рівень фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» (див. таблицю 2.13):

Таблиця 2.13 Значення функції бажаності

Назва показника	Роки		
	2021	2022	2023
Функція бажаності	0,634	0,630	0,627
Рівень фінансової надійності	Задовільний	Задовільний	Задовільний

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Отже, аналіз показників фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» за 2021 – 2023 роки свідчить про її задовільний рівень. Щоб прогнозувати цей показник на майбутній період, можна скористатися рівнянням регресії на основі узагальненої функції бажаності Харрінгтона.

У сучасних умовах ринкової економіки України, особливо в контексті посилення інтеграційних процесів та глобалізації, питання підвищення стабільності фінансового ринку, зокрема страхового сектора, набуває особливого значення. Здійснення наукових досліджень та розробка економіко-математичних моделей стають ключовими для ефективного управління фінансовою надійністю страхових компаній.

Аналіз сучасних джерел свідчить про перевагу використання економетричних методів для оцінки стабільності фінансової системи та прогнозування кризових ситуацій у фінансовому секторі. Використання регресійних моделей дозволить оцінити взаємозв'язок між показниками та ймовірністю виникнення кризових становищ.

Отже, аналіз результатів оцінки фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» вказує на наявність деяких негативних тенденцій, які потребують уваги. Зниження рівня не є критичним, але для усунення цих тенденцій рекомендується підвищити ефективність використання основних та обігових коштів, вдосконалити маркетингову систему просування страхових послуг, проводити постійний контроль за рівнем страхових тарифів та якістю страхового портфеля, а також здійснювати контроль за станом та обсягом страхових резервів у ПрАТ СК «ПЗУ Україна».

2.3.3 Використання регресійних моделей

Для аналізу фінансових показників страхової компанії ПрАТ СК «ПЗУ Україна» було побудовано регресійну модель, де залежною змінною буде «Чистий прибуток», а факторами (незалежними змінними) виступатимуть основні фінансові показники компанії.

Для побудови регресійної моделі було використано дані з таблиці 2.5 «Основні фінансові показники ПрАТ СК "ПЗУ УКРАЇНА» за 2019 - 2023 рр., тис. грн" та програмне забезпечення GRETЛ.

Модель має вигляд:

$$\begin{aligned}
 & \text{Чистий прибуток} \\
 & = \beta_0 + \beta_1 \text{Активи} + \beta_2 \text{Власний капітал} + \beta_3 \text{Зобов'язання} \\
 & + \beta_4 \text{Валові премії} + \beta_5 \text{Чисті премії} \\
 & + \beta_6 \text{Зароблені страхові премії} + \beta_7 \\
 & * \text{Страхові виплати та відшкодування} + \varepsilon
 \end{aligned}$$

Результати оцінювання моделі за методом найменших квадратів наведені в таблиці 2.14

Таблиця 2.14. Результати оцінювання регресійної моделі

Змінна	Коефіцієнт	Стд. Помилка	t-статистика	P-значення
const	7777.14	105998.0	0.0733	0.9483
Активи	-0.0169345	0.00968389	-1.7478	0.2237
Власний капітал	0.0806536	0.119604	0.6744	0.5655
Зобов'язання	0.154279	0.0589732	2.6164	0.1024
Частка покриття зобов'язань власним капіталом	-1593.31	3122.95	-0.5102	0.6599
Грошові кошти та їх еквіваленти	-0.0321581	0.0425587	-0.7557	0.5224
Частка грошових коштів в активах	-16844.7	16642.5	-1.0122	0.4050
Частка покриття грошовими активами зобов'язань	12836.1	6785.03	1.8920	0.1888
Валові премії	-0.00139911	0.000207426	-6.7465	0.0146
Чисті премії	-0.0185835	0.0305279	-0.6090	0.5958
Зароблені страхові премії	0.0499145	0.0354106	1.4097	0.2825
Фінансовий результат від операційної діяльності	0.0806682	0.137806	0.5854	0.6101
Страхові виплати та відшкодування	0.0220851	0.0207498	1.0648	0.3871
Співвідношення між виплатами та преміями	11164.8	132383.0	0.0844	0.9391
Рентабельність власного капіталу	-2462.48	2124.63	-1.1595	0.3518

Єдиним статистично значущим фактором на 5% рівні значущості є «Валові премії» з коефіцієнтом $-0,00139911$. Це означає, що збільшення валових премій на 1 тис. грн призводить до зменшення чистого прибутку в середньому на 1,4 грн.

Інші фактори виявилися статистично незначущими, що може бути пов'язано з малим розміром вибірки (лише 5 спостережень).

Високе значення коефіцієнта детермінації R-квадрат (0,9801) вказує на добру якість підбору моделі до наявних даних.

Низьке значення статистики Дарбіна-Уотсона (0,960196) може свідчити про наявність автокореляції залишків моделі.

Середня арифметична залежної змінної = 128447.8

Сума квадратів залишків = $1.63e + 08$

Стандартна помилка регресії = 73624.5

Некоригований R – квадрат = 3.5700

Коригований R – квадрат = 0.9801

Логарифмічна функція правдоподібності = -142.4235

Критерій Акайка = 334.8471

Критерій Байєса – Шварца = 415.9639

Критерій Хеннана – Квінна = 346.2289

Статистика Дарбіна – Уотсона = 0.960196

Матриця парних кореляцій факторів наведена в таблиці 2.15

Таблиця 2.15 Матриця парних кореляцій факторів

	Активи	Власний капітал	Зобов'язання	Частка покриття зобов'язань власним капіталом	Грошові кошти та їх	Частка грошових	Частка покриття	Валові премії	Чисті премії	Зароблені страхові	Фінансовий результат	Страхові виплати та	Співвідношення між	Рентабельність
Активи	1.0000	0.996	0.9894	0.8911	0.8351	0.9636	0.9524	-0.4774	0.8830	0.8726	0.4401	-0.6941	-0.8285	0.8568
Власний капітал	0.996	1.000	0.968	0.943	0.885	0.977	0.978	-	0.932	0.928	0.560	-	-	0.916
Зобов'язання	0.9894	0.9682	1.0000	0.7748	0.6929	0.9070	0.8850	-0.2591	0.7550	0.7356	0.2261	-0.4750	-0.6469	0.6969
Частка покриття зобов'язань власним капіталом	0.8911	0.9439	0.7748	1.0000	0.9824	0.9825	0.9994	-0.8601	0.9959	0.9985	0.9049	-0.9725	-0.9751	0.9973

Грошові кошти та їх еквіваленти	0.8351	0.8850	0.6929	0.9824	1.0000	0.9565	0.9916	-0.9623	0.9741	0.9888	0.9866	-0.9911	-0.9420	0.9954
Частка грошових коштів в активах	0.9636	0.9778	0.9070	0.9825	0.9565	1.0000	0.9951	-0.7544	0.9795	0.9828	0.7248	-0.9135	-0.9517	0.9738
Частка покриття грошовими активами зобов'язань	0.9524	0.9780	0.8850	0.9994	0.9916	0.9951	1.0000	-0.8928	0.9984	0.9994	0.9363	-0.9842	-0.9845	0.9990
Валові премії	-0.4774	-0.6007	-0.2591	-0.8601	-0.9623	-0.7544	-0.8928	1.0000	-0.8418	-0.8604	-0.9990	0.9327	0.7903	-0.8800
Чисті премії	0.8830	0.9320	0.7550	0.9959	0.9741	0.9795	0.9984	-0.8418	1.0000	1.0000	0.8751	-0.9941	-0.9867	0.9989
Зароблені страхові премії	0.8726	0.9289	0.7356	0.9985	0.9888	0.9828	0.9994	-0.8604	1.0000	1.0000	0.8928	-0.9961	-0.9914	0.9999
Фінансовий результат від операційної діяльності	0.4401	0.5600	0.2261	0.9049	0.9866	0.7248	0.9363	-0.9990	0.8751	0.8928	1.0000	-0.9645	-0.8414	0.9106
Страхові виплати та відшкодування	-0.6941	-0.8135	-0.4750	-0.9725	-0.9911	-0.9135	-0.9842	0.9327	-0.9941	-0.9961	-0.9645	1.0000	0.9713	-0.9967
Співвідношення між виплатами та преміями	-0.8285	-0.9070	-0.6469	-0.9751	-0.9420	-0.9517	-0.9845	0.7903	-0.9867	-0.9914	-0.8414	0.9713	1.0000	-0.9921
Рентабельність власного капіталу	0.8568	0.9164	0.6969	0.9973	0.9954	0.9738	0.9990	-0.8800	0.9989	0.9999	0.9106	-0.9967	-0.9921	1.0000

Спостерігається досить високий ступінь кореляції між багатьма факторами, що може вказувати на мультиколінеарність.

Особливо високі кореляції (більше 0,99) присутні між рівнем грошових коштів, часткою покриття зобов'язань капіталом та низкою інших факторів.

Також високі від'ємні кореляції (-0,99) між фінансовим результатом від операційної діяльності та валовими преміями, страховими виплатами тощо.

Наявність мультиколінеарності між факторами може спричинити зміщення оцінок коефіцієнтів регресії та збільшити їх стандартні помилки.

Побудована регресійна модель демонструє дуже високу якість підбору до наявних даних, проте єдиним статистично значущим фактором виявилися валові премії.

Низька статистична значущість більшості факторів може бути пов'язана з малим розміром вибірки даних.

Присутність високих парних кореляцій між факторами вказує на проблему мультиколінеарності, що може спричинити зміщення оцінок коефіцієнтів регресії.

Виявлена можлива присутність автокореляції в залишках моделі також потребує додаткового аналізу та коригування специфікації моделі.

Для підвищення якості моделювання необхідно збільшити розмір вибірки даних, розглянути нелінійні форми зв'язку, застосувати методи усунення мультиколінеарності та автокореляції.

Представлена регресійна модель потребує подальшого вдосконалення та уточнення специфікації для отримання більш надійних результатів. Модель мала низьку пояснювальну здатність варіації прибутку та проблеми з автокореляцією помилок і мультиколінеарністю факторів. Це означає, що вона некоректно описувала залежність прибутку від інших показників.

Отже, незважаючи на зростання фінансових показників і прибутку компанії, побудована регресійна модель не змогла якісно пояснити, за рахунок чого це зростання відбувалося. Її потрібно вдосконалювати - додавати або видаляти фактори, усувати мультиколінеарність тощо.

Єдине позитивне у моделі - відсутність гетероскедастичності помилок, що частково підвищує її якість.

В цілому висновки вказують на потребу покращення регресійної моделі для адекватного опису впливу фінансових показників на прибутковість компанії, незважаючи на її фактичне зростання протягом 5 років.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було проведено аналіз фінансово-господарської діяльності страхової компанії та оцінка її фінансового стану. Досліджено, що обсяг страхових платежів зростав у період з 2019 по 2023 рік. Проте в 2020 році спостерігалось зниження обсягів надходжень, що можна пояснити загальним зменшенням страхового ринку України.

Величина виплат страхових відшкодувань зростала впродовж розглянутого періоду у 2023 році. Таке збільшення є потенційною загрозою для фінансової стабільності компанії. Показники ліквідності підтверджують позитивну тенденцію, оскільки значення коефіцієнтів відповідають встановленим нормам, що свідчить про зменшення поточних зобов'язань. Рентабельність страхових операцій зросла впродовж розглянутого періоду, але зростання величини виплат страхових відшкодувань може вплинути на цей показник у майбутньому.

ПрАТ СК «ПЗУ Україна» відповідає законодавчим вимогам щодо забезпечення платоспроможності та володіє високим рівнем платоспроможності за показником CAR. Максимальна величина страхових резервів була досягнута у 2019 році, але в 2020 році спостерігається зменшення, що може бути пов'язане з несприятливою економічною кон'юнктурою та зменшенням надходжень страхових премій.

Загалом компанія демонструє певні позитивні тенденції у фінансовій діяльності, але водночас існують певні ризики, які потребують уваги та можливих коригувань у стратегії управління фінансами.

РОЗДІЛ III.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

3.1 Вдосконалення методів оцінки результатів діяльності та фінансового стану страхових компаній в Україні

У сучасних умовах ринкової економіки, забезпечення фінансової стабільності є ключовою умовою для успішної діяльності страхового підприємства. Фінансова стійкість є основним показником стану таких компаній, визначаючи їхню життєздатність, конкурентоспроможність та стійкість на ринку. Багато факторів впливають на фінансову стійкість страховика, і важливо розуміти, що це забезпечує не лише подолання економічних труднощів, а й підтримує фінансовий стан компанії на високому рівні, сприяючи її функціонуванню та розвитку.

Високий рівень фінансової стійкості забезпечує страхову компанію від залякувань та несподіваних змін на ринку, зменшуючи ризик банкрутства. Фінансова стійкість безпосередньо пов'язана зі структурою активів та пасивів страховика, а також ефективністю їх використання. Рівень фінансової стійкості впливає на конкурентоспроможність страхових компаній, їхні можливості у бізнес-співпраці, а також ефективність задоволення економічних потреб учасників фінансових відносин.

Для забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості страхової компанії важливо мати гнучку структуру капіталу та керувати його рухом так, аби забезпечити стійке перевищення доходів над витратами для забезпечення платоспроможності. Тому ефективне управління формуванням і використанням фінансових ресурсів страхової компанії, зокрема управління структурою капіталу, є основою для забезпечення її фінансової стійкості. Фінансова стійкість страховика й ефективність його діяльності в значній мірі залежать від якості управління оборотними активами, зокрема від обсягу

оборотних коштів та їхнього розподілу, а також від розміру запасів і грошових ресурсів. Зменшення обсягів оборотних запасів для використання вивільнених коштів та збільшення доходів страхової компанії є ефективним підходом. Також важливим фактором, який впливає на фінансову стійкість і відповідно на її управління, є склад і структура фінансових ресурсів та стратегія їх управління. Чим більше в страховика власних коштів, тим вона фінансово стійкіша. При цьому важливим є загальний обсяг прибутку, а також його ефективний розподіл.

Під час дослідження було встановлено, що протягом 2021-2023 років страхова компанія, зокрема ПРАТ СК «ПЗУ Україна», мала стабільну та виразну фінансову стійкість. Щоб і надалі підтримувати цей стабільний фінансовий стан, страховикам рекомендується [44 – 45]:

1. Забезпечити оптимальний баланс між власним та позиковим капіталом, враховуючи умови фінансової рівноваги як нормативну базу для управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю.
2. Здійснювати ефективну тарифну політику, збалансовуючи доходи та витрати страховика.
3. Забезпечувати прибутковість діяльності, зосереджуючись на очікуваному обсязі прибутку страхової компанії.
4. Оптимізувати обсяги товарно-матеріальних запасів та дебіторську заборгованість, скорочуючи тривалість виробничого, операційного та фінансового циклів.
5. Підвищувати конкурентоспроможність продукції та послуг через ефективну маркетингову політику та лояльність клієнтів та партнерів.
6. Впроваджувати оперативний механізм фінансової стабілізації, спрямований на зменшення фінансових зобов'язань та збільшення грошових активів для оптимізації ліквідності.
7. Покращувати програму перестраховування для забезпечення безпеки страховика від можливих втрат.

8. Оптимізувати збутову політику шляхом забезпечення високої якості продукції та послуг і розширення ринків збуту.

9. Збільшувати обсяг грошових активів для покриття поточних зобов'язань.

10. Поліпшувати рівень ліквідності шляхом оптимізації структури оборотних активів.

11. Впроваджувати інноваційні технології в страхову діяльність для збільшення прибутку та забезпечення фінансової стійкості.

Фінансовий стан і стійкість страховика в значній мірі залежать від ефективності використання фінансових ресурсів. Збільшення ефективності використання цих ресурсів є одним з головних завдань для будь-якої страхової компанії, що сприяє збереженню наявної фінансової стійкості. Для досягнення ефективного використання фінансових ресурсів рекомендується:

1. Вибір ефективних джерел залучення фінансових ресурсів шляхом проведення розрахунків вартості залучення коштів з кожного джерела.

2. Забезпечення контролю за станом фінансових ресурсів для ефективного їх використання.

3. Збільшення обсягів реалізації продукції та послуг.

4. Використання прогресивних форм організації праці для оптимізації використання ресурсів.

5. Виявлення пріоритетних напрямів використання фінансових ресурсів у сучасних умовах.

Для забезпечення стабільного фінансового стану страховика необхідно постійно контролювати і вживати адекватні заходи щодо формування і використання фінансових ресурсів з урахуванням стратегічних і тактичних завдань на ринку.

Щоб поліпшити фінансовий стан страхової компанії, важливо зменшувати вихідні грошові потоки та збільшувати вхідні грошові потоки. Зменшення вихідних грошових потоків може відбуватися шляхом зниження витрат на собівартість продукції, підбору якісного персоналу та здійснення

реальних і фінансових інвестицій. Збільшення вхідних грошових потоків може відбуватися шляхом збільшення обсягів реалізації продукції, продажу основних засобів та залучення зовнішніх інвестицій.

Одним із ключових способів поліпшення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів. Це охоплює такі заходи:

1. Реструктуризація активів страховика для оптимізації їхнього використання.
2. Зміна структури та складу активів балансу з метою підвищення ефективності.
3. Перетворення наявних матеріальних та фінансових активів у грошову форму.

Для зміцнення фінансової стійкості в майбутньому важливо підвищити рівень стягнення дебіторської заборгованості. Це призведе до збільшення грошових коштів, прискорення оборотності активів та забезпечить більш часті надходження коштів від дебіторів.

До ефективних заходів управління дебіторською заборгованістю відносяться:

1. Аналіз фінансового стану дебіторів.
2. Систематична інвентаризація дебіторської заборгованості.
3. Забезпечення виконання зобов'язань за допомогою різних заходів, таких як штрафи, застава тощо.

Для підтримки абсолютної фінансової стійкості страховика необхідно зберігати лідируючі позиції на ринку. Це можливо шляхом поліпшення якості продукції та послуг, розширення інвестиційної діяльності, оптимізації політики збуту, а також раціонального управління асортиментом послуг.

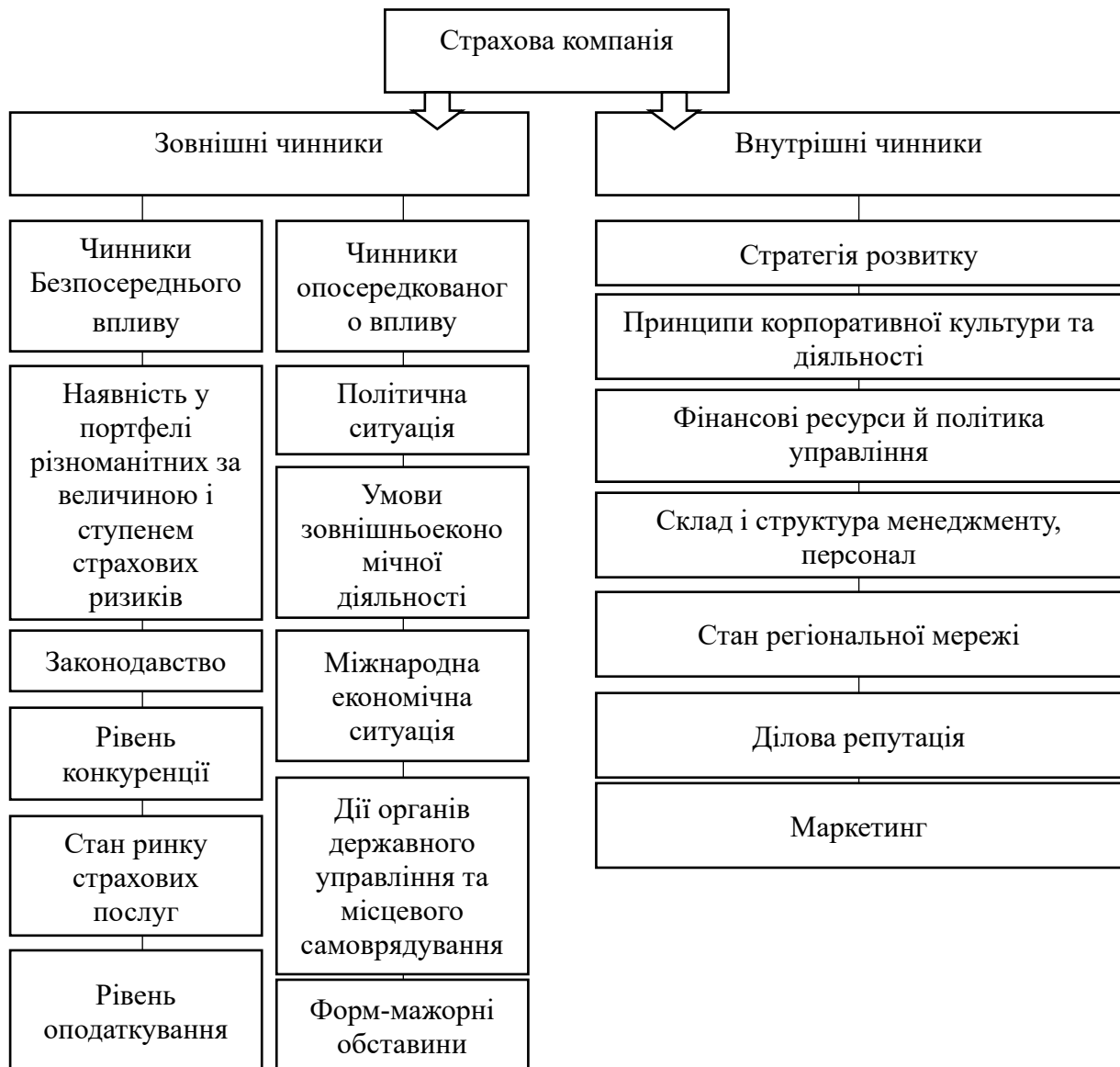
Для зміцнення фінансової стійкості страхових компаній важливо знаходити резерви для збільшення нагромадження власних ресурсів і шукати оптимальну структуру фінансових ресурсів, яка дозволить ефективно використовувати грошові кошти та забезпечить фінансову незалежність і розвиток компанії.

3.2 Побудова системи моніторингу фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА»

Аналіз діяльності ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» підтвердив успішну управлінську ситуацію у компанії щодо фінансової стійкості. Наразі у страховій компанії відсутні проблеми, які потребували б негайних заходів. Варто зауважити, що у відповідності до пункту 2 частини 1 статті 12 Закону України «Про страхування» [26] заявник для отримання ліцензії подає до Регулятора відповідно до вимог, в порядку та за формою, що встановлені нормативно-правовими актами Регулятора, стратегію та план діяльності заявника на наступні три роки. Таку регуляцію здійснює Національний банк України, який щорічно погоджує ці документи й у випадку розбіжностей коригує. Ця система є важливою складовою управління страховою компанією і передбачає перевірку виконання та реалізацію усіх управлінських рішень, спрямованих на забезпечення належного рівня фінансової стійкості та попередження кризових ситуацій, зокрема ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» в нашому зрізі.

Ситуація на страховому ринку є динамічною, тому збереження комфортної позиції може бути тимчасовим явищем. На рисунку 3.1 обґрунтовані фактори фінансової надійності страхової компанії, які можуть суттєво вплинути на її фінансовий стан та порядок розрахунків з партнерами та клієнтами. Усі ці фактори можна розділити на зовнішні та внутрішні. Управління внутрішніми чинниками знаходиться під контролем компанії, тоді як вплив на зовнішні чинники, такі як законодавство, міжнародна економічна та політична ситуація, конкуренція на ринку та оподаткування, є обмеженим. Відповідно до пункту 924 Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг [25] фінансова установа, що має ліцензію на здійснення валютних операцій в частині торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, повинна здійснювати моніторинг ефективності системи внутрішнього контролю

відповідно до вимог цього Положення та його внутрішніх документів. Головною метою цієї системи є вчасне виявлення відхилень фактичних показників від передбачуваних та визначення причин цих відхилень. Важливо також готуватися до своєчасної реакції на зміни в середовищі, як внутрішні, так і зовнішні.

Рисунок. 3.1 – Чинники фінансової надійності страхової компанії

Джерело: складено автором на основі даних [16].

На моє глибоке переконання, необхідність розбудови системи моніторингу, що закріплена в Положенні [25] є чільною для діяльності ПрАТ

СК «ПЗУ УКРАЇНА». Цей моніторинг передбачає постійний нагляд за найважливішими поточними результатами страхової компанії в умовах постійних змін зовнішнього середовища, що вимагають негайної реакції. Такий моніторинг відповідно до пункту 924 Положення [25] дозволяє:

- 1) здійснити оцінку якості роботи системи внутрішнього контролю за певний період часу;
- 2) визначити здатність системи внутрішнього контролю забезпечити досягнення цілей його діяльності, уключаючи визначення імовірності виникнення та оцінку суттєвості потенційно можливих недоліків системи внутрішнього контролю, що можуть спричинити негативний вплив на досягнення цілей;
- 3) розробити заходи, спрямованих на мінімізацію негативного впливу з метою вдосконалення системи внутрішнього контролю.

Головною метою розробки такої системи моніторингу фінансової стійкості є своєчасне виявлення відхилень фактичних показників від передбачуваних. Важливо також встановлення причин цих відхилень. Логічним завершенням цього процесу є розробка пропозицій щодо відповідного коригування окремих напрямів діяльності з метою нормалізації та підвищення ефективності.

Систему моніторингу фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» можна сконструювати в наступній послідовності:

1. На основі пріоритетів внутрішнього контролю визначити цільові показники фінансової стійкості, які на цьому етапі розвитку страхової компанії є визначальними.
2. Визначити первинні показники, що є необхідними для аналізу.
3. Визначити показники, що мають узагальнюючий характер.
4. Встановити періодичність надання звітної бази даних. Для ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» рекомендуємо щомісячний контроль за встановленими показниками.

5. Встановити критичну межу відхилень фактичних показників від передбачуваних.

6. Проаналізувати відхилення фактичних показників від передбачуваних та розробити сценарій реагування.

7. Знайти резерви для ліквідації відхилення.

8. На основі аналізу обґрунтувати можливі зміни системи показників.

Отже, побудована система моніторингу фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» є не тільки ключовим інструментом, але й важливою платформою для забезпечення стабільності та впевненого керування компанією. Ця система оперативно реагує на будь-які відхилення фактичних фінансових показників від передбачуваних, що дозволяє вчасно виявляти ризики та аналізувати їх причини. Вона розробляє та впроваджує ефективні стратегії реагування на зміни у зовнішньому середовищі.

Завдяки цій системі ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» може оперативно адаптуватися до можливих кризових ситуацій. Найбільша підготовка до непередбачуваних викликів середовища стає ключовою складовою стратегією компанії, що дозволяє їй зберегти фінансову стійкість та забезпечити успішну діяльність у майбутньому. Така система моніторингу не лише відображає поточний стан компанії, а й створює надійну базу для розвитку та удосконалення її стратегій.

3.3 Розробка заходів щодо зміцнення фінансової стійкості і фінансової надійності ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА»

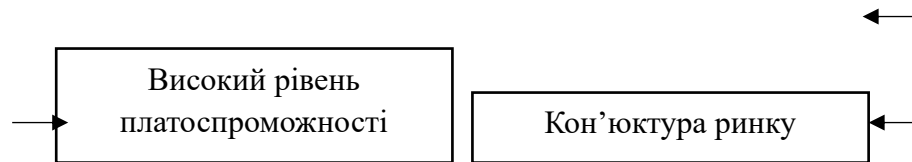
Фінансова стійкість страхової компанії тісно пов'язана з фінансовою надійністю, після чого кожен конкретний страховик має забезпечити свою фінансову надійність, щоб виконати свої зобов'язання у майбутньому. Оцінка рівня фінансової стійкості є ключовим завданням для визначення якості роботи страховика. Згідно з висловлюванням Шірінян Л.В., ефективне управління

фінансовою стійкістю дозволяє ефективно використовувати ресурси та забезпечує повне виконання зобов'язань перед клієнтами [60].

Отже, для успішного управління ПрАТ СК «ПЗУ Україна» важливо розробити комплекс заходів зі зміцнення фінансової стійкості та надійності. Цей процес передбачає ретельний аналіз умов, що впливають на фінансову надійність страховика. Зазначені умови можуть бути класифіковані на внутрішні та зовнішні, при цьому внутрішні умови є об'єктом прямого управління.

Рекомендації, які відображені на малюнку 3.2, вказують на шляхи зміцнення фінансової стійкості компанії. Ці рекомендації включають в себе такі аспекти, як збільшення числа застрахованих об'єктів, розподіл договорів на різні строки, збільшення частки довгострокових договорів, та збільшення кількості активних договорів страхування. Це стратегічні кроки, які допоможуть зміцнити позиції компанії і підвищити її фінансову стійкість та надійність в непередбачуваних умовах ринку.

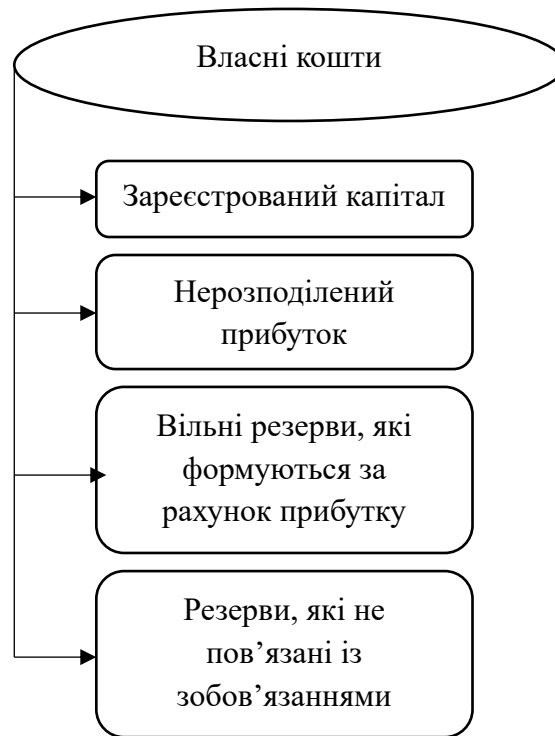

Рисунок. 3.2 – Умови забезпечення фінансової надійності страховика
Джерело: складено автором на основі даних [16].

Збалансування інтересів страховика та страхувальника є ключовим аспектом при визначених тарифних ставках. Попередні аналізи показали, що фінансова стійкість страхової компанії значно впливає на її успішність, особливо через структуру власних коштів (див. Рис. 3.3). У цьому контексті конкуренції важливо:

1. Забезпечити фінансову надійність шляхом розрахунку тарифних ставок і методів їх формування.
2. Максимально збільшити використання власних коштів, у тому числі статутного фонду, спеціальних та резервних фондів, нерозподілених прибутків та вільних резервів.
3. Розглядати стратегію страхової компанії щодо обсягу нерозподіленого прибутку як ключовий фактор.
4. Звернути увагу на рівень платоспроможності, програми перестраховування та інші фактори, що впливають на фінансову стабільність.
5. Розглядати внутрішні та зовнішні умови, які впливають на фінансову стійкість, включаючи об'єктивне розміщення страхових резервів та стратегії маркетингу.

Нерозподілений прибуток важливий для його стабільної фінансової бази, проте розміщення вимагає обґрунтованого підходу. Податки впливають на чистий прибуток після сплати всіх податків, включаючи страхові платежі та інші джерела доходу.

Рисунок. 3.3 – Структура власних коштів страховика

Джерело: складено автором на основі даних [44].

Відповідно до частини 1 статті 2 Постанови Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року № 201 «Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика» [62] вимоги до платоспроможності страховика повинні включати:

- порядок розрахунку регулятивного капіталу, складові регулятивного капіталу та пропорції складових регулятивного капіталу, що є прийнятними для виконання вимог до капіталу платоспроможності, мінімального капіталу;
- методику оцінки активів і зобов'язань для цілей розрахунку регулятивного капіталу;
- порядок розрахунку розміру капіталу платоспроможності та мінімального капіталу за спрощеним підходом;

- ознаки та критерії істотного відхилення показників діяльності страховика;
- порядок встановлення та скасування, а також порядок розрахунку додаткових вимог до капіталу платоспроможності.

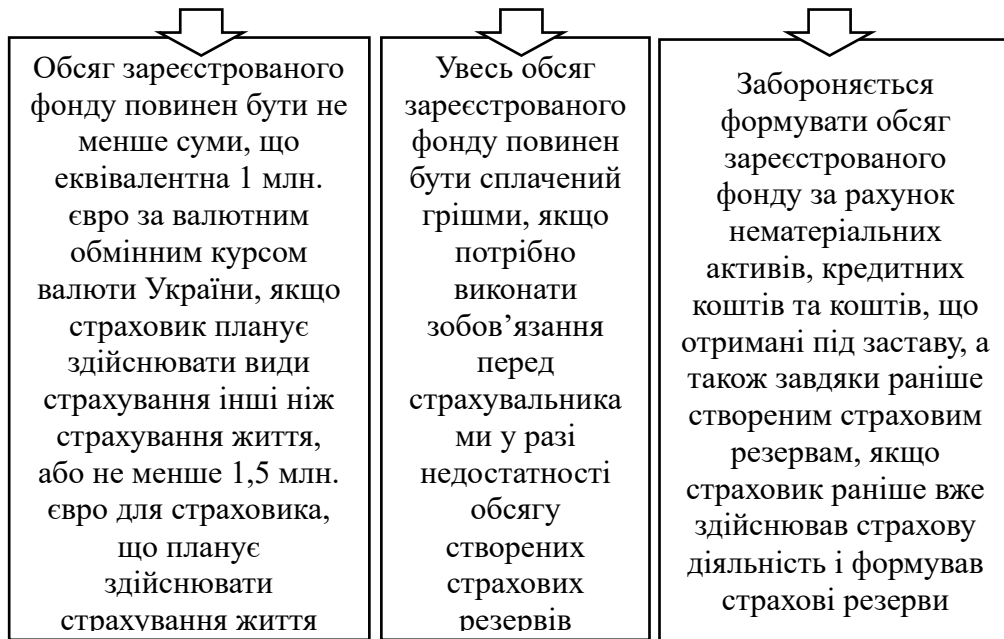
Основні вимоги до зареєстрованого фонду страхової компанії відповідно до сучасних нормативних рамок в Україні включають наступні аспекти:

- **Мінімальний розмір статутного капіталу:** частина 1 статті 17 Закону України «Про страхування» [26] вказує на те, що розмір статутного капіталу страховика не може бути меншим за розмір мінімального капіталу страховика, визначений відповідно до частини третьої статті 40 цього Закону;
- **Підтримання достатності капіталу:** страхові компанії мають підтримувати достатність капіталу відповідно до рівнів ризику, які вони беруть на себе;
- **Контроль за використанням капіталу:** регулятори також встановлюють вимоги щодо того, як страхові компанії можуть використовувати свій капітал;
- **Регулярна звітність та прозорість:** Страхові компанії зобов'язані регулярно звітувати про свій фінансовий стан, включно з розміром та структурою капіталу.

Ці вимоги є ключовими для забезпечення фінансової стійкості страховика, і їх виконання необхідно стежити безперервно. Для забезпечення фінансової надійності важливо ефективно використовувати залучені витрати, зокрема для інвестиційної діяльності, забезпечивши при цьому диверсифікацію інвестиційних потоків для зменшення ризиків.

Маркетингова політика і менеджмент також мають важливе значення для надійності страховика. Вивчення аналізу страхового ринку, запиту на різні страхові продукти, а також пошук власної ніші можуть допомогти страховій компанії досягти успіху та збільшити її надійність на ринку.

Вимоги до зареєстрованого фонду страхової компанії
--

Джерело: складено автором на основі даних [44].

Рисунок 3.4 – Головні вимоги до зареєстрованого фонду страхової компанії

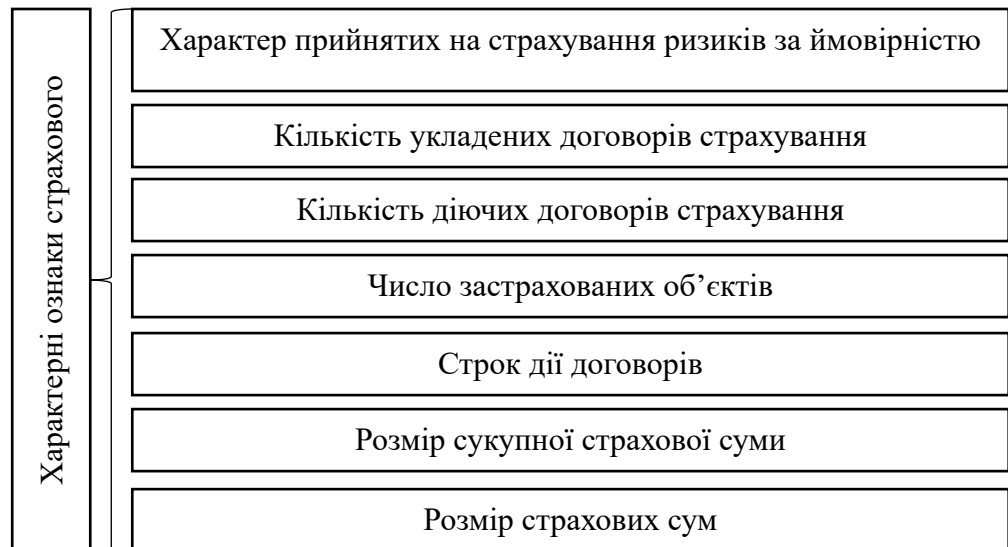
Вимоги до зареєстрованого страхового фонду включають компанію:

1. Форма оплати: Увесь обсяг зареєстрованого фонду повинен бути сплачений грішми, якщо необхідно виконати зобов'язання перед страхувальниками у разі недостатності обсягу створених страхових резервів.
2. Формування джерела: Заборонено формувати обсяг зареєстрованого фонду за рахунок нематеріальних активів, кредитних коштів та коштів, отриманих під заставу, а також попередньо створеним страховим резервом, якщо страховик раніше вже збільшив страхову діяльність і сформував страхові резерви.

Створення стабільного страхового портфеля досягається за допомогою:

1. Збільшення числа застрахованих об'єктів.
2. Забезпечення укладення договорів на різні строки та збільшення частки довготривалих договорів.
3. Збільшення дії договорів страхування.

Ці орієнтири варто виконати при розробці заходів щодо зміцнення фінансової стійкості страхової компанії.

Джерело: складено автором на основі даних [44].

Рисунок. 3.5 – Характеристика страхового портфеля

Отже, розробка заходів щодо зміцнення фінансової стійкості та надійності ПрАТ СК «ПЗУ Україна» є невід'ємною частиною стратегічного керівництва компанією. Цей процес передбачає аналіз усіх факторів, які впливають на фінансову надійність страховика, та розробку відповідних стратегій та заходів для зміцнення його позицій на ринку.

Висновки до розділу 3

У розділі третьому був проведений аналіз діяльності ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА», що підтвердив позитивну ситуацію компанії у сфері управління фінансовою стійкістю. Наразі у страхової компанії не існує проблем, що вимагали б негайного втручання та розробки спеціальних невідкладних заходів. Однак, на моє переконання, доцільно впровадити систему управлінського контролю за фінансовою стійкістю в ПрАТ СК «ПЗУ

УКРАЇНА», яка є невід'ємною частиною корпоративного управління страховою компанією. Цей контроль передбачає перевірку виконання та реалізацію усіх управлінських рішень, спрямованих на забезпечення належного рівня фінансової стійкості та попередження кризових ситуацій.

Для розробки заходів зі зміцнення фінансової стійкості страхової компанії можна розділити всі фактори на дві великі групи: зовнішні та внутрішні. Внутрішні чинники під контролем самої компанії, тоді як зовнішні, такі як законодавство, міжнародна економічна та політична ситуація, рівень конкуренції на ринку та оподаткування, їй не підкоряються.

Запропоновано комплекс заходів для поліпшення фінансової стійкості та була запропонована система моніторингу фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ УКРАЇНА» з визначенням послідовності її етапів. Головною метою цієї системи є виявлення вчасно відхилень фактичних показників від передбачуваних і визначення причин цих відхилень.

ВИСНОВКИ

Виходячи з поставлених завдань, було отримано такі висновки:

1. Розглянуто теоретичні основи фінансової стійкості страхової компанії. Фінансова стійкість є однією з ключових характеристик ефективної діяльності страховика, що забезпечує його платоспроможність, ліквідність та рентабельність у довгостроковій перспективі. Фінансова стійкість страхової компанії залежить від низки факторів, таких як достатність власного капіталу, якість активів, збалансованість страхового портфелю, ефективність перестраховувальних операцій, а також від загальної економічної ситуації та регуляторного середовища.

Для оцінки фінансової стійкості страховиків використовується система показників, що охоплюють коефіцієнти капіталізації, ліквідності, рентабельності, ризиковості страхових операцій та інші показники. Аналіз цих показників дозволяє швидко виявити деякі ризики та вживати заходи для підтримання стабільного фінансового стану страхової компанії. Забезпечення фінансової стійкості страховиків є завданням як для самих компаній, так і для регуляторних органів та держави в цілому. Стабільність страхового сектора безпеки захисту інтересів страховиків, підвищенню довіри до страхових послуг та загальному розвитку економіки країни.

У висновку можна зазначити, що теоретичні основи фінансової стійкості страхової компанії є основою для розробки ефективних стратегій та механізмів управління ризиками, капіталом та активами страховика, що є необхідною умовою для забезпечення його надійної та прибуткової діяльності довготривалої перспективи.

2. Надано фінансово-господарську характеристику страхової компанії. Компанія є приватним акціонерним товариством, що функціонує на ринку України з 1993 року. Основним видом діяльності компанії є надання послуг із страхування (крім страхування життя) та перестраховування. Станом

на 30 червня 2023 року в компанії працюють 521 штатний працівник та 1978 страхових агентів.

Компанія має багаторічний досвід роботи та належить до великої міжнародної групи PZU, заснованої ще в 1803 році. Це підтверджено про її надійність та визнання на страховому ринку. Широка мережа з 521 штатним працівником та 1978 страховими агентами дозволяє компанії мати значну присутність та ефективно обслуговувати клієнтів по всій території України. Високі обсяги зібраних страхових премій та здійснених виплат у 2023 році (1 309 673 тис. грн та 543 289 тис. грн відповідно) вказують на масштабну діяльність компанії та її вагоме на страховому ринку України.

3. Проаналізовано фінансову стійкість ПрАТ СК «ПЗУ Україна». Протягом 2021-2023 років компанія продемонструвала певну стабільність у показниках фінансової надійності. Коефіцієнти покриття резервів інвестиційними активами, незалежності, фінансової автономії та якості інвестицій зросли, що працюють про підвищення фінансової стійкості. Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності також показали позитивну динаміку. Загальна оцінка фінансової надійності компанії за результатами тестів раннього попередження залишилася на рівнях, що відповідають задовільній фінансовій надійності.

Зростання коефіцієнтів покриття резервів інвестиційними активами, незалежності, фінансової автономії та якості інвестицій вказує на зміцнення фінансової стійкості компанії. Це означає, що СК «ПЗУ Україна» має достатні інвестиційні ресурси для покриття страхових резервів, зменшує залежність від запозичених коштів та підвищує якість свого інвестиційного портфеля. Позитивна динаміка коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності показує про спроможність компанії автоматично розраховуватися за зобов'язаннями та відповідати нормативним вимогам. Задовільний рівень загальної оцінки фінансової надійності за результатами тестів раннього попередження означає, що СК «ПЗУ Україна» має належний фінансовий стан та здатність протистояти можливим ризикам у майбутньому.

4. Надано напрями підвищення фінансової стійкості страхової компанії. Серед запропонованих заходів варто відзначити: проведення коригування тарифних ставок по класах страхування для оптимізації прибутковості; розширення перестраховального захисту для зменшення ризиків; залучення додаткових фінансових ресурсів через збільшення статутного капіталу шляхом випуску додаткових акцій; перегляд структури активів і методів інвестування резервів з метою максимізації прибутковості та мінімізації податкових витрат; використання нових можливостей реалізації страхових договорів, включаючи онлайн-платформи та спільні програми з банками.

Крім того, було запропоновано систему моніторингу фінансової стійкості ПрАТ СК «ПЗУ Україна» та визначено послідовність її етапів. Основною метою цієї системи є вчасне виявлення відхилень фактичних показників від передбачуваних, а також визначення причин цих відхилень. Ці заходи спрямовані на забезпечення фінансової стабільності та ефективного управління компанією в умовах непередбачуваних ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова М.М. Страхування: Навчальний посібник. М.: ПРИОР, 1998. 192 с.
2. Архів курсів валют. URL : <https://index.minfin.com.ua/exchange/archive/nbu/curr/2019-12-27/>
3. Базилевич В.Д. Страхова справа: Підручник. К.: Знання, 2002. 350 с.
4. Баранова В. Г. Фінансовий механізм функціонування страхової системи : монографія. Одеса : Видавництво «ВМВ», 2009. 380 с.
5. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення): монографія. К.: КНЕУ, 2004. 759с.
6. Безугла В. О. Страхування : навчальний посібник / В. О. Безугла, І. І. Постіл, Л. П. Шаповал. К. : Центр учбової літератури, 2008. 582 с
7. Бойко А. О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії // Економічні науки. 2015. №7. URL: [www.URL:http://nbuv.gov.Ua/portal/soc_gum/en_oif/2015_7_4/4.pdf](http://nbuv.gov.Ua/portal/soc_gum/en_oif/2015_7_4/4.pdf).
8. Бонба І. І. Ризики діяльності страхової компанії. Scientific notes of Lviv University of Business and Law, 2019, № 22. С. 43-47.
9. Бондарчук М. К. Ефективні методи діагностики фінансового стану страхової компанії та їх апробація / М. К. Бондарчук, І. Ю. Кондрат. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип.23.15. С.147–153
10. Братюк В.П. Дослідження управління фінансовою надійністю страховика на прикладі страхових компаній України // «Ефективна економіка». 2014. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3509>
11. Бурчевський В.З. Фінансова надійність як об'єкт стратегічного аналізу страхової організації. Фінанси, облік і аудит. 2019. № 18 . С. 238 –244.
12. Бутиріна В.М. Концептуальні основи фінансової стійкості страхових організацій // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського Серія «Економіка та управління». Том 26

(65). 2013 г. № 1. С. 20-26. URL: http://sn-econmanag.crimea.edu/arhiv/2013/uch_26_1econ/003butyr.pdf

13. Василенко А. Інвестиційна діяльність страхових компаній: стратегія та пріоритети // Страхова справа. 2010. № 3. С. 38–46.

14. Величко Г.О., Сташкевич Н.М., Сташкевич О.С. Напрями удосконалення фінансової стійкості страхових компаній . Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. С. 79-82. URL: <http://www.vestnikeconom.mgu.od.ua/journal/2017/25-2-2017/18.pdf>

15. Вовчак О.Д. Страхування: навчальний посібник. 3- те вид. Львів: Новий світ, 2006. 480с

16. Гетьман О.О. Підвищення ефективності функціонування підприємств на засадах упровадження маркетингового механізму управління їх діяльністю : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.06.01. Дніпропетр. ун-т економіки та права. Дніпро, 2015. 20 с.

17. Головка О.Г., Орехова К.В., Кривоніс М.А. Діагностика фінансової стабільності страхової компанії. Східна Європа: економіка, бізнес та управління, 2019. Вип 6 (23). С. 605-611.

18. Господарський Кодекс України, 16 січня 2003 року N 436 – IV зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15>

19. Гриценко А.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. Облік і фінанси, 2017. Вип 4(78). С. 107-111

20. Добош Н. Оцінка фінансової стійкості страховика // Формування ринкової економіки в Україні. 2009. №19. С. 207 – 212.

21. Домбровська Л.В., Домбровська Т.З. Напрямки покращення фінансової стійкості страхової компанії. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=74320>

22. Дьячкова Ю.М. Страхування: навч. посібник. К: Центр учбової літератури, 2015. 240 с

23. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» №277 від 7 липня 2005 р. // www.rada.gov.ua

24. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» від 22.11.2023 р. № 3498-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3498-20#Text>

25. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг» від 29.12.2023 р. №199. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0199500-23#Text>

26. Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 р. в редакції від 19.04.2024 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

27. Захарченко В.О. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства // Фінанси України. 2008. № 1. С.137–144.

28. Землячова О.А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення / Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. 2014. №2. С. 54–66.

29. Іванюк С.І., Маруженко Д.С. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи // Актуальні проблеми економіки. 2010. №5(107). С. 141-148.

30. Кисільова І.Ю., Ткаченко М.С. Проблеми оцінки фінансової стійкості страхових організацій. Держава та регіони. Серія : економіка та підприємництво, 2019. № 5(110). С. 192-196.

31. Коробов М.Я. Фінанси промислового підприємства: Підручник. СПб.: Видавничий дім «Нева», 2004. 288 с.

32. Кривенцова А.М. Удосконалення оцінки фінансового стану страхових компаній на сучасному етапі в Україні . Європейські перспективи, 2015. №16. С. 68-74.

33. Кудрявцев А.А. Основи актуальних розрахунків: Навчальний посібник. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 271 с.

34. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. К.: КНЕУ, 2001. 388 с.

35. Лютик Т. В. Функція бажаності Харрінгтона як інструмент інтегральної оцінки інноваційної та науково-технологічної складових економічного потенціалу. Історія науки і біографістика. 2016. № 4. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/INB_Title_2016_4_11.

36. Малинич Г.М. Проблеми формування узагальнюючого статистичного показника фінансової надійності страхової компанії. Економические науки: Проблемы финансов, бухгалтерського учета и аудита в современных условиях, 2007. С.233-236.

37. Олексів І.Б. Методи оцінювання і планування економічних показників діяльності підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.06.01. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів, 2013. 18 с.

38. Олійник В.М., Бондаренко Є.К. Поняття фінансової стійкості страхової компанії та елементів впливу на неї . Збірник наукових праць. 2014 . Випуск 39, с. 149-157

39. Олійник О. В., Нагаєва Г. О. Страхування: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2020. 256 с.

40. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг України. URL: <http://www.dfp.gov.ua>

41. Офіційний сайт ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна». URL: <https://www.pzu.com.ua/about/company.html>

42. Павловська О.В., Філімонова В.О. Фінансова стійкість страхової компанії та критерії її забезпечення. Ефективна економіка № 6, 2015 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4130>

43. Поплавська Є.М. Розвиток страхового ринку України в сучасних умовах. Право і суспільство: актуальні проблеми взаємодії – шляхи європейської інтеграції. 2004. С. 181–184.

44. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків: Розпорядження Нацкомфінпослуг від 17.03.2005 р. №3755. URL.: <http://nfp.gov.ua>

45. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 № 3755 URL : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v3755486-05>.

46. Річний звіт страхової компанії ПрАТ« ПЗУ Україна» за 2019 – 2023 роки URL: <https://www.pzu.com.ua/about/finance/reports.html>

47. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: Навч. пос. Одеса: Атлант , 2015. 258 с.

48. Сисоєва Л.В. Аналіз фінансових ресурсів та достатності власного капіталу, як рівень фінансової надійності страховика // Економічний простір. 2010. №43. С. 301-312.

49. Сисоєва, Л. В. Аналіз фінансових ресурсів та достатності власного капіталу, як рівень фінансової надійності страховика // Економічний простір. 2017. №43. С. 301–312

50. Сич О.А., Павлосюк Х.П. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії : Ефективна економіка № 11, 2018. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2015/10/101.pdf>

51. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страховий менеджмент. Навчальний посібник. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 301 с.

52. Сосновська О. О. Елементи забезпечення фінансової стійкості страхових компаній // Економіка, фінанси і управління в XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку: зб. тез міжнародної науково–практичної конференції. 2018. С. 70–74.

53. Сосновська О. О., Горач І. В. Особливості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній в Україні. European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation. 2021. Вип.№ 1(7). С. 103-114.

54. Стоянова О.С. Фінансовий менеджмент: теорія і практика: Навчальний посібник. - М.: Перспектива, 2003. 656 с.

55. Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць XI Всеукраїнської науково-практичної

Інтернет – конференції. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2022. 407с.

56. Ткаченко Н.В. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи: Фінанси України. 2009. № 6. С. 104—121.

57. Фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна». URL: <https://www.pzu.com.ua/about/finance/reports.html>

58. Цугунян А.М. Фінансова стійкість страховиків та шляхи її зміцнення // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. 2014. №2. С. 45–53

59. Швиданенко Г.О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2020. 192 с.

60. Шірінян Л.В. Визначення фінансової стійкості страхових компаній і підприємств // Фінанси України. 2005. № 9. С. 70—81

61. Шматко О. Моделювання оптимальної стратегії страхової компанії при впровадженні нових видів страхування : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.03.02. Донец. нац. ун-т. Донецьк, 2013. 20 с.

62. Постанова Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року № 201 «Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>

63. Постанова Правління Національного банку України від 27 грудня 2023 року № 194 «Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#Text>

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2023 р.

Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КВЕД	65.12
Середня кількість працівників: 541			
Адреса, телефон: 04053 м. Київ, Січових Стрільців 40, (044)2386238			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2023 р.
Форма №1

			Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	35 079	51 066	
первісна вартість	1001	57 505	82 410	
накопичена амортизація	1002	(22 426)	(31 344)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	
Основні засоби	1010	48 491	48 731	
первісна вартість	1011	104 884	110 690	
знос	1012	(56 393)	(61 959)	
Інвестиційна нерухомість	1015	10 588	10 717	
первісна вартість	1016	10 588	10 717	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	
інші фінансові інвестиції	1035	430 149	449 769	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	86	4 211	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Відстрочені аквізційні витрати	1060	100 748	174 773	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	342 409	536 468	
Інші необоротні активи	1090	38	18	
Усього за розділом I	1095	967 588	1 275 753	

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 070	1 083
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	69 994	73 675
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	11 925	13 645
з бюджетом	1135	11 943	13 678
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	215 765	70 232
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 189	7 251
Поточні фінансові інвестиції	1160	358 586	606 741
Гроші та їх еквіваленти	1165	364 458	307 003
Готівка	1166	157	94
Рахунки в банках	1167	364 301	306 909
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	384 910	311 548
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	381 169	308 916
резервах незароблених премій	1183	3 741	2 632
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	30 883	37 657
Усього за розділом II	1195	1 453 723	1 442 513
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	2 421 311	2 718 266

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19 407	48 518
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	288 071	342 209
Додатковий капітал	1410	426 622	426 622
Емісійний дохід	1411	426 622	426 622
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	25 917	32 498
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	54 830	79 481
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	52 109	38 786
Усього за розділом I	1495	866 956	968 114

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	16 696	26 236
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	1 204 960	1 518 236
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	677 059	738 101
резерв незароблених премій	1533	527 901	780 135
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Прагматичний фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 221 656	1 544 472
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі яцдані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	37	9
товари, роботи, послуги	1615	231 624	99 971
розрахунками з бюджетом	1620	12 477	2 366
у тому числі з податку на прибуток	1621	12 418	1 901
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	582	190
одержаними авансами	1635	21 309	27 399
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	857	513
Поточні забезпечення	1660	58 835	57 622
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	155	268
Інші поточні зобов'язання	1690	6 823	17 342
Усього за розділом III	1695	332 699	205 680
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	2 421 311	2 718 266

Керівник

Яцек Матусяк

Головний бухгалтер

Наталія Яцшик

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ПЗУ Україна"

Дата
за ЄДРНОУКОДІ
31.12.2023
20782312

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік
Форма №2
I. Фінансові результати**

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 562 472	1 109 830
Премії підписані, валова сума	2011	1 869 030	1 279 538
Премії, передані у перестраховування	2012	(53 215)	(107 192)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	252 234	-174 816
Зміна частки перестраховників у резерві незароблених премій	2014	-1 109	-237 332
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(0)	(0)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(713 490)	(400 378)
Валовий:			
прибуток	2090	848 982	709 452
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-133 294	-61 731
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-61 042	216 755
Зміна частки перестраховників в інших страхових резервах	2112	-72 252	-278 486
Інші операційні доходи	2120	30 916	134 979
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	129	785
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(277 713)	(219 739)
Витрати на збут	2150	(490 995)	(395 693)
Інші операційні витрати	2180	(30 441)	(68 015)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	-13
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	99 253
збиток	2195	(52 545)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	160 186	106 164

Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(6)	(3)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(3 883)	(8)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	103 752	205 406
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-57 263	-73 787
Прибуток (збиток) від приписаної діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	46 489	131 619
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	786	2 261
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	65 885	-112 183
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	66 671	-109 922
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(12 001)	(-19 786)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	54 670	-90 136
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	101 159	41 483

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	12 278	9 198
Витрати на оплату праці	2505	221 035	191 164
Відрахування на соціальні заходи	2510	39 945	36 547
Амортизація	2515	24 797	21 622
Інші операційні витрати	2520	1 214 584	825 294
Разом	2550	1 512 639	1 083 825

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 940 727	1 940 727
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 940 727	1 940 727
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	23,950000	67,820000

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ПЗУ Україна"

Дата
за ЄДРНОУКОДИ
31.12.2023
20782312

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2023 рік
Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3 934	4 630
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	1 508	2 420
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	26 111	16 413
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	26 926	20 966
Надходження від операційної оренди	3040	593	616
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	1 868 186	1 303 795
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	196 509	85 442
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(620 745)	(300 717)
Праці	3105	(174 753)	(152 447)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(41 184)	(36 077)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(126 980)	(111 690)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(77 808)	(70 995)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(1 328)	(652)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(47 845)	(40 043)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(336 737)	(50 575)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(608 774)	(555 009)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(159 861)	(96 895)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	54 733	130 872
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	112 068	126 634

необоротних активів	3205	1 027	269
Надходження від отриманніс:			
відсотків	3215	132 701	87 792
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	2 745 884	892 164
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(178 535)	(33 558)
необоротних активів	3260	(41 068)	(19 740)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(2 892 095)	(938 800)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-120 018	114 761
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(5)	(3)
Витрачання на сплату зоборгованості з фінансової оренди	3365	(28)	(29)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-33	-32
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-65 318	245 601
Залишок коштів на початок року	3405	364 458	109 122
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	7 863	9 735
Залишок коштів на кінець року	3415	307 003	364 458

Керівник

Яцек Матусяк

Головний бухгалтер

Наталія Яцик

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія
"ПЗУ Україна"

Дата

за ЄДРПОУ

КОДН

31.12.2023

20782312

Звіт про власний капітал

За 2023 рік
Форма №4

Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	19 407	288 071	426 622	25 917	54 830	0	52 109	866 956
Коригування:	4005	0	0	0	0	0	0	0	0
Зміна облікової політики									
Виправлення помилок	4010	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни	4090	0	0	0	0	0	0	0	0
Скоригований залишок на початок року	4095	19 407	288 071	426 622	25 917	54 830	0	52 109	866 956
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	0	0	0	0	46 489	0	0	46 489
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	0	54 138	0	0	531	0	0	54 670
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	0	113	0	0	531	0	0	645
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	0	54 025	0	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	4113	0	0	0	0	0	0	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	0	0	0	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	4116	0	0	0	0	0	0	0	0
Розподіл прибутку:	4200	0	0	0	0	0	0	0	0
Виплати власникам									
Спрямування прибутку до	4205	29 111	0	0	0	-29 111	0	0	0

зареєстрованого капіталу									
Відрахування до резервного капіталу	4210	0	0	0	6 581	-6 581	0	0	0
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	0	0	0	0	13 323	0	-13 323	0
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески учасників:	4240	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески до капіталу									
Погашення заборгованості з капіталу	4245	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення капіталу:	4260	0	0	0	0	0	0	0	0
Викуп акцій									
Перепродаж викуплених акцій	4265	0	0	0	0	0	0	0	0
Анулювання викуплених акцій	4270	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення частки в капіталі	4275	0	0	0	0	0	0	0	0
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни в капіталі	4290	0	0	0	0	0	0	0	0
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом зміни у капіталі	4295	29 111	54 138	0	6 581	24 651	0	-13 323	101 159
Залишок на кінець року	4300	48 518	342 209	426 622	32 498	79 481	0	38 786	968 114

Керівник

Яцек Матусяк

Головний бухгалтер

Наталія Ячник

Активна
Чтобы ак